Voorjaarsnota Westervoort 2022

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Programma 1 Bestuur 7
Programma 2 Maatschappij 21
Programma 3 Omgeving 37

Inleiding

1. Bestuurlijke samenvatting

1.1 Conclusie

Met deze Voorjaarsnota heeft het college er voor gekozen om koers te houden en verder te bouwen aan een toekomstbestendig Westervoort. Binnen de uitdagingen die Westervoort heeft. Uitdagingen op financieel gebied én, net als vele gemeenten in Nederland, binnen de uitdagingen van nieuwe taken die op ons afkomen (denk aan de Omgevingswet, de regionale energietransitie, duurzaamheidsopgaven) en bestaande uitdagingen zoals de woonopgaven en het sociaal domein waar we een grote verantwoordelijkheid hebben en voelen, maar een beperkte invloed kunnen uitoefenen. De leidraad voor de Voorjaarsnota zijn de afspraken uit het Herstelplan zoals deze is vastgesteld door de gemeenteraad. Tevens zijn naast de afspraken uit het Herstelplan de aandachtspunten van de provincie Gelderland, zoals geformuleerd in de brief van 14 december 2021, aangaande de meerjarenbegroting meegenomen.

Er wordt zorgvuldig om gegaan met nieuwe wensen en ambities. En er gebeurt wat. Want met de aanmeldingen in de Voorjaarsnota en de voornemens wordt er verdere invulling gegeven aan wettelijke verplichtingen die we als gemeente hebben, maar wordt ook ruimte gecreëerd om aan bepaalde wensen en verplichtingen te voldoen. In deze Voorjaarsnota is nadrukkelijk gekeken naar het uitvoering geven aan geformuleerde opgaven om deze tot een succes te maken voor Westervoort. Daar waar mogelijk wordt dit gecombineerd met slimme oplossingen in de nieuwe opgaven rondom bijvoorbeeld duurzaamheid. Maar ook door aandacht te besteden aan de verdere transformatie in het sociaal domein; de beweging naar de voorkant en investeren in voorliggende voorzieningen om duurdere zorgvormen te voorkomen; onder andere met het versterken van de lokale infrastructuur voor onze inwoners.

Tegelijkertijd is deze Voorjaarsnota omgeven van de financiële realiteit waar de gemeente Westervoort zich in begeeft. Het is balanceren op een dun koord om toekomstbestendig financieel zorgvuldig te begroten en recht te doen aan minimale benodigdheden om als Westervoort invulling te geven aan verplichtingen en partnerschap, zowel lokaal als regionaal. Dat is terug te vinden in de Voorjaarsnota, bijvoorbeeld door in te zetten op de Liemerse samenwerking en de Groene Metropool Regio. Met de nodige voorzichtigheid omkleed door er in het geval van de Groene Metropool Regio geen structurele middelen (nog) voor ter beschikking te stellen. Dit omdat vanuit financiële voorzichtigheid ook bij alle posten steeds gekeken wordt naar wat het op gaat leveren. Datzelfde geldt voor de gemeenschappelijke regelingen.

Tot slot is ook deze Voorjaarsnota een Voorjaarsnota die is opgesteld in wederom onzekere tijden. Na twee jaar lang met de COVID pandemie in een uitzonderlijke situatie gezeten te hebben, zijn het nu nog steeds bijzondere tijden. Hoewel de pandemie weg lijkt, is COVID nog niet verdwenen. Ook de effecten van twee jaar lang ‘omgaan’ met corona op onze inwoners, bedrijven, instellingen zullen nog lang doorwerken. De nieuwe situatie in de wereldorde, de oorlog in Oekraïne en de stijgende prijzen (olie, gas en inflatie), maken de vooruitzichten ook onzeker. Voor onze inwoners en ondernemers, als ook voor ons. In deze Voorjaarsnota wordt op verschillende manieren geanticipeerd op hetgeen deze tijd van ons vraagt en wat er in onze gemeente nodig is. Voorbeelden hiervan zijn de post inflatie, maar ook het behoud van de post onvoorzien gerelateerd aan de afspraken uit het Herstelplan.

Met het positieve resultaat van 2021, het herstelplan en de opmerkingen van de provincie is er voor de jaren 2022, 2023 en 2024 een positief saldo behaald. De kanttekening die hier bij past is dat er weinig ruimte in zit. Dit is tevens terug te zien in de resultaten 2025 en 2026. Centraal staat in alles de afweging wat kunnen en moeten we doen voor onze inwoners. Dat is terug te vinden in de afwegingen en keuzes van deze Voorjaarsnota. Of dat nu gaat om de mogelijkheden te creëren voor goed beheer, onderhoud, revitalisering, voortzetting van Samen Sterk, structurele aanpak jeugdgroepen of een jaar uitstel van de bezuiniging op de bibliotheek. De koers is uitgezet, de financiële kaders zijn beperkt maar binnen de mogelijkheden die er zijn wordt voortgebouwd voor Westervoort.

1.2 Coalitieprogramma

Voorbereidingen voor een Voorjaarsnota beslaan altijd meerdere maanden. Dit betekent dat de voorbereidingen van deze Voorjaarsnota nog onder de verantwoordelijkheid van het voorgaande college van B&W zijn gestart. Het huidige college, bestaande uit het CDA, VVD en D66, heeft echter in de korte tijd die daarvoor beschikbaar was, in diverse beraadslagingen uitgebreid gesproken over de Voorjaarsnota 2022. En is er in geslaagd de Voorjaarsnota 2022 zoveel als mogelijk aan te laten sluiten aan het thema van het coalitieakkoord van CDA, VVD en D66: Bouwen aan Westervoort. Hierbij wordt recht gedaan aan de lijn die in het verleden is gekozen en de lijn waar ook de nieuwe coalitie de komende jaren naar toe wil en aan werkt.

Het College is met veel enthousiasme gestart aan haar taken. Voor de aankomende jaren worden we als gemeente Westervoort geconfronteerd met forse uitdagingen. Het coalitieakkoord geeft richting aan de aanpak van die uitdagingen. De plannen die daarmee verband houden komen deels terug in deze Voorjaarsnota en zullen voorts een plek krijgen in de Voorjaarsnota's van de volgende jaren. Financieel lijkt er, mede als gevolg van ingezet beleid en nu voorgesteld beleid, voorzichtig ruimte te ontstaan. Voor de komende 3 jaar een sluitende begroting en een groeiende algemene reserve. Daarnaast wordt invulling gegeven aan nieuwe wensen.

We zijn er echter nog lang niet; er dient nog steeds scherp aan de wind gevaren te worden. Het college zal die rode draad in de aankomende 4 jaren steeds meenemen in de beleids- en besluitvorming. In het belang van Westervoort en haar inwoners.

1.3 Wethoudersformatie

De vorige coalitie periode is het college gestart met een formatie van 2,7 FTE. Echter, in de vorige periode is Westervoort geconfronteerd met grote financiële uitdagingen hetgeen geleid heeft tot een door de gemeenteraad vastgesteld Herstelplan. In dit Herstelplan is opgenomen dat terug gegaan werd in de formatie van de wethouders. Er is toen besloten om een formatie van 2,2 FTE te hanteren. Dit was sec gebaseerd op de financiële nood in de gemeente Westervoort en niet te relateren aan de werklast. Het college is van mening dat voor een zorgvuldig bestuur, gerelateerd ook aan de grote uitdagingen waar de gemeente Westervoort de komende jaren nog voor staat, er een volledige inzet verwacht mag en moet worden. Op basis van de opgaven en de inzet die dit zal gaan vragen vindt het college het legitiem de gemeenteraad voor te stellen terug te gaan naar de eerder gehanteerde formatie van de wethouders voor 2,7 FTE.

1.4 Formatie capaciteit

Het is al een paar keer aan de orde gekomen : gemeenten in Nederland en dus ook de gemeente Westervoort, staan voor grote uitdagingen. Grote uitdagingen die nieuwe dingen van de organisatie en onze inwoners vragen. Daarnaast zijn er ook vele zaken die vanuit onze wensen, ambities en wettelijke plichten door lopen en vorm gegeven moeten worden. Soms is dit ook nog onbekend of en op welke manier dit van structurele aard zal zijn. De Groene Metropool Regio is hier een voorbeeld van. De gemeente Westervoort is deelnemer op alle opgaven (zie inwonerbijdrage). Maar om daadwerkelijk ook een speler te kunnen zijn aan de Opgave Tafels en daarin voorzien te worden van advies om er voor de gemeente Westervoort en de Liemerse regio het maximale resultaat uit te kunnen halen, vraagt dat extra inzet. Westervoort pakt dit samen met Duiven op. De middelen van Westervoort zijn echter beperkt en daarom is gekozen voor allereerst een incidentele opname van extra capaciteit. Met het oog op mogelijk structurele inzet. Afhankelijk van het gewenste en op te leveren resultaat. Net als bij de invulling van de toezichthouder zorgfraude ligt hier dus een risico qua eventuele extra kosten komend jaar / komende jaren dat we niet onbenoemd willen laten.

In de Voorjaarsnota zijn tevens enkele posten opgenomen met betrekking tot extra formatie inzet; vaak benodigd om te voldoen aan wettelijke taken en plichten die gemeenten hebben. Deze formatie behoort binnen de begroting van 1Stroom te landen. Echter het betreft hier in eerste aanzet een extra investering die dus eerst voor goedkeuring aan de gemeenteraad van Westervoort voor gelegd dient te worden, alvorens deze door vertaald kan worden in de begroting van 1Stroom als extra formatie last. Door nu eerst inhoudelijk en financieel middels

de Voorjaarsnota het besluit te vragen kan en zal het na positieve besluitvorming door de gemeenteraad technisch verwerkt worden in de begroting van 1Stroom.

1.5 Prijsstijgingen

De inflatie in Nederland ligt al een tijdje rond het hoogste niveau in decennia. Aan het eind van vorig jaar begonnen de prijzen van vooral energie flink te stijgen door de inhaalslag na het opheffen van coronabeperkingen. Daarnaast ontstonden tekorten aan bepaalde grondstoffen en is personeel schaars om te vinden. De Russische oorlog in Oekraïne heeft er vervolgens voor gezorgd dat de inflatie alleen nog maar verder werd aangewakkerd. In september 2021 is uitgegaan van 1,6%, in maart 2022 11,9% en nu 10,2%. In deze Voorjaarsnota gaan we vooralsnog uit van een gemiddelde van 5%. Dit zorgt voor een prijsstijging van € 180.000 voor de jaren 2023 tot en met 2026. Gelukkig hebben we in het Herstelplan al rekening gehouden met € 175.000 voor prijsstijgingen en bezuinigingsmaatregelen.

1.6 Gemeentefonds

In deze Voorjaarsnota 2022 is de december-circulaire 2021 en de maartbrief 2022 verwerkt. Eén dezer dagen wordt de mei-circulaire 2022 verwacht. Eén van de belangrijke onderwerpen hierin is het accres na 2025. Het accres voor 2026 is niet berekend, maar vastgezet op een plus van € 1 miljard. In de mei-circulaire vindt een herrekening plaats op basis van de actuele cijfers. De inflatie is voor de komende tijd een onzekere factor, zie 1.5. De bezuiniging jeugd, verlaging WMO en het BTW-compensatiefonds kunnen een negatieve invloed hebben op het Gemeentefonds. Vooralsnog is de verwachting voor 2023 tot en met 2025 positief, 2026 wordt al een ravijn-jaar genoemd. De uitkomst van de mei-circulaire wordt bij de behandeling van de Voorjaarsnota in de gemeenteraad bekend gemaakt. De financiële gevolgen worden in de (meerjaren)begroting 2023-2026 verwerkt.

2. Financiële overzichten

2.1 Saldo voor Voorjaarsnota

	2022	2023	2024	2025	2026
Vastgesteld begrotingssaldo	1.393.410	876.801	477.783	541.626	473.215
Incidentele correcties (Provincie):					
Ophoging budget Jeugd	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000
Overige aanpassingen:					
Begrotingswijziging 1: Inventaris Kulturhus	-21.664	-8.703	-4.635	-3.122	-2.976
Overig onderwijs - NME	-10.000	-10.000			
December-circulaire 2021 Gemeentefonds	276.281	-191.813	-552.553	-998.748	-1.130.024
Niet-beïnvloedbare ontwikkelingen:					
1.3.3 Maartbrief 2022 Gemeentefonds		915.000	1.530.000	1.785.000	600.000
1.3.3 en 2.3.7 Energietoeslag	0				
Saldo voor Voorjaarsnota 2022	**1.138.027**	**1.081.285**	**950.595**	**824.756**	**-559.785**

2.2 Saldo na Voorjaarsnota

Het totaalbeeld van de Voorjaarsnota 2022 na verwerking van alle financiële ontwikkelingen ziet er dan als volgt uit:

	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo voor Voorjaarsnota 2022 (startpunt)	1.138.027	1.081.285	950.595	824.756	-559.785
Autonome ontwikkelingen:					
Programma 1	-59.318	-686.885	-762.522	-863.214	-1.065.117
Programma 2	27.040	60.000	189.000	295.000	100.000
Programma 3	-70.655	-12.620	-12.620	-23.720	-38.520
Wensen/keuzemogelijkheden/ investeringskredieten:					
Programma 1	-36.700	-15.965	-17.855	-17.855	-16.855
Programma 2	-84.500	-151.239	-92.453	-92.453	-66.453
Programma 3	-96.230	-121.858	-133.441	-124.153	-130.652
Speerpunten:					
Programma 3		-38.850	-38.850	-38.850	
Saldo na Voorjaarsnota 2022	**817.664**	**113.868**	**81.854**	**-40.489**	**-1.777.382**

In het vervolg van deze Voorjaarsnota worden alle financiële ontwikkelingen per programma nader toegelicht.

2.3 Verloop algemene reserve

	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1-1	-187.895	557.647	1.775.311	2.389.179	2.971.033
Resultaat voorgaand jaar	545.542	817.664	113.868	81.854	-40.489
Spaarprogramma	200.000	400.000	500.000	500.000	500.000
Stand per 31-12	**557.647**	**1.775.311**	**2.389.179**	**2.971.033**	**3.430.544**

In het herstelplan is als uitgangspunt gekozen om de Algemene Reserve naar een minimumniveau van € 2 miljoen op te bouwen. In 2024 wordt dit niveau al bereikt. Ondanks het geprognosticeerde negatieve resultaat van 2026 wordt het minimumniveau ook in 2027 bereikt.

3. Leeswijzer

Een + in deze Voorjaarsnota is een baat, vermeerdering of voordeel. Een - is een last, vermindering of nadeel.

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

De gemeente Westervoort is een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Toelichting

De gemeente faciliteert inwoners, wijken, ondernemers en organisaties om elkaar te helpen en initiatieven verder te brengen en mogelijk te maken. Hiermee verschuift het accent van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’. De gemeente zorgt er voor dat er een basisniveau is en een vangnet voor hen die er niet zelf of samen uitkomen. Randvoorwaarde is continue bewustwording en bevordering dat de samenleving zelf het initiatief kan en mag nemen. De gemeente stelt zich hierbij regelmatig op als partner en staat daarmee midden in de samenleving. Verder is van belang dat inwoners en ondernemers een prettig en positief gevoel van veiligheid in de eigen omgeving ervaren. Dit gevoel is er grotendeels al. De gemeente wil bevorderen dat dit positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers in Westervoort vastgehouden wordt en daar waar nodig verbeterd wordt. De gemeente zet zich ervoor in de preventie en pro-activiteit te versterken.

Het werken aan een veilige gemeente is van oudsher een overheidstaak. Naast beleid en uitvoering op de wettelijke veiligheidstaken zijn ook initiatieven van inwoners van belang. Dit vertaalt zich ook naar de gemeentelijke dienstverlening. De behoefte en de vraag van de klant staat centraal als het gaat om de inrichting van de dienstverlening. Dit betekent een integrale benadering van dienstverlening en eenduidige en kwalitatief hoogwaardige klantcontacten.

Hoofddoelen

De doelen binnen programma 1 zijn:

A. Het bevorderen van de samenwerking tussen gemeente en samenleving.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening die aansluit op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners.

1.2 Externe ontwikkelingen

1.2.1 Diverse wet- & regelgeving, zoals de "Wet Open overheid", de “Wet modernisering elektronisch bestuur”, de “Wet digitale overheid” en het “Besluit digitale toegankelijkheid” nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hierbij aan moet haken.

1.2.2 Het experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie is een ontwikkeling die vanuit de rijksoverheid en de provincie gestimuleerd wordt. Er worden veel ondersteuningsprogramma's aan gemeenten aangeboden. Het experimenteren komt voort uit de wens om te komen tot een grotere burger betokkenheid bij de lokale politiek.

1.3 Autonome financiële ontwikkelingen

1.3.1 Economische situatie

In de afgelopen maanden is de toestand in de wereld in snel tempo veranderd. Door de oorlog in Oekraïne en de maatregelen die tegen Rusland worden genomen zijn er inmiddels al heel duidelijk economische gevolgen zichtbaar. Grondstof- en energieprijzen stijgen enorm waardoor de consumentenprijzen ook stijgen. Ten opzichte van onze oorspronkelijke ramingen is het inflatiecijfer ook fors gestegen. Waar rekening is gehouden met een inflatiepercentage van 1,8% is deze inmiddels gestegen naar rond de 5%. Daarom wordt voorgesteld de stelpost prijsstijgingen met 3% te verhogen. Op een totale post van door inflatie beïnvloedbare kosten van € 6 miljoen betekent dit een jaarlijkse stijging van € 180.000. In het Herstelplan is voor de begrotingsjaren 2023 tot en met 2026 al ruimte gemaakt voor toekomstige prijsstijgingen en bezuinigingsvoorstellen voor een bedrag van € 175.000. Een bedrag van € 80.000 wordt hiervan gebruikt voor dekking van de genoemde inflatie van € 180.000.

Onvoorzien (last)	2022	2023	2024	2025	2026
Primitieve raming	100.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Prijsstijging 3%		180.000	180.000	180.000	180.000
Dekking uit herstelplan		-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Gewijzigde raming	100.000	300.000	300.000	300.000	300.000

1.3.2 Salarissen en onkostenvergoedingen Westervoort

In de begroting 2022 zijn de salariskosten en onkostenvergoedingen geraamd op basis van de salariskosten 2021. De gevolgen van de salarisstijging zijn hierin niet meegenomen. Derhalve is een structurele verhoging van het budget van de salarissen en onkostenvergoeding van de burgemeester, wethouders, raadsleden en de raadsondersteuning/griffie nodig ter hoogte van in totaal € 43.000.

Conform het herstelplan is de wethoudersformatie 2,2 fte. De wethoudersformatie wordt uitgebreid naar 2,7 fte. Het budget voor salariskosten wethouders wordt in 2022 verhoogd met € 16.318 en vanaf 2023 structureel met € 46.318.

Salarissen en onkostenvergoedingen bestuur (last)	2022	2023	2024	2025	2026
Primitieve raming	792.682	777.682	777.682	777.682	777.682
Salarisstijging	43.000	43.000	43.000	43.000	43.000
Formatie-uitbreiding wethouders	16.318	46.318	46.318	46.318	46.318
Gewijzigde raming	852.000	867.000	867.000	867.000	867.000

1.3.3 Gevolgen maartbrief

Op 15 december jl. presenteerden de landelijke regeringspartijen VVD, D66, CDA en Christen Unie het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar,vooruitkijken naar de toekomst'. De maartbrief geeft een eerste beeld van de gevolgen voor individuele gemeenten van de belangrijkste maatregelen uit het coalitieakkoord die betrekking hebben op het gemeentefonds. Daarnaast wordt in de maartbrief een indicatie gegeven van het bedrag dat individuele gemeenten zullen ontvangen vanuit de € 679 miljoen die het kabinet beschikbaar heeft gesteld om in het kalenderjaar 2022 een eenmalige energietoeslag toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Verder gaat de maartbrief in op het besluit van de fondsbeheerders om de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2023 in te voeren.

Uitgaande van 15.000 inwoners zou het accres inclusief de opschalingskorting voor Westervoort in 2023 een voordeel opleveren van € 915.000. Voor 2024 een voordeel van € 1.530.000, voor 2025 € 1.785.000 en voor 2026 € 600.000.

De december-circulaire 2021 heeft vanaf het jaar 2023 een negatief effect. De decembercirculaire 2021 is verwerkt in de financiële gegevens van voor de Voorjaarsnota 2022.

Uitkering gemeentefonds (baat)	2022	2023	2024	2025	2026
Primitieve raming	28.068.581	27.338.007	27.243.612	27.503.871	27.503.871
December-circulaire 2021	276.281	-191.813	-552.553	-998.748	-1.130.024
Maartbrief 2022		915.000	1.530.000	1.785.000	600.000
Energietoeslag	420.000				
Gewijzigde raming	28.764.862	28.061.194	28.221.059	28.290.123	26.973.847

Binnenkort wordt de meicirculaire 2022 verwacht. De verwachting voor de jaren 2023 tot en met 2025 is "licht"positief. Voor 2026 is die "zwaar" negatief. De financiële vertaalslag van de meicirculaire wordt bij de behandeling van de Voorjaarsnota in de gemeenteraad bekend gemaakt.

1.3.4 Groene Metropoolregio

De Groene Metropoolregio (GMR) is een samenwerking met meerdere gemeenten in Gelderland. In 2021 zijn vijf regionale opgaven vastgesteld.

- Verbonden regio
- Productieve regio
- Circulaire regio
- Ontspannen regio
- Groene groeiregio

Vanuit deze bestuurlijke opgaves wordt er jaarlijks een opgaveagenda en een bijbehorende investeringsagenda worden vastgesteld.

De GMR heeft relaties met vele beleidsterreinen die in de gemeente spelen, zoals bijvoorbeeld woningbouw, economie en circulaire economie. De opgaven hebben onderling ook een grote verbondenheid.

Het aansluiten bij deze regionale opgaves vergt ambtelijke capaciteit en bestuurlijke inzet. Als bestuurlijke opgave met de hoogste prioriteit wordt de Groene Groeiregio aangemerkt. De inzet voor de verschillende opgaves werkt ook door in programma 3 (zie 3.4.1).

1.3.5 Bijdrage 1Stroom

De meerjarenbegroting 2023-2026 van 1Stroom ligt in juni 2022 ter inzage bij de gemeenteraden. Ten opzichte van de bijdragen die op dit moment zijn opgenomen in de ramingen stijgen de kosten. Dat heeft voornamelijk te maken met de geprognosticeerde loonkostenstijging. In 2023 is rekening gehouden met een loonstijging van 2,3%. Voor 2024 bedraagt de verwachte stijging 2,1% en in de daaropvolgende jaren is rekening gehouden met 2,4%.

Voor de ramingen in Westervoort betekent dit een nadeel van:

Last	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Bijdrage 1Stroom begroting 2022-2025	8.440.964	8.556.121	8.663.353	8.663.353
Bijdrage 1Stroom begroting 2023-2026	8.799.000	8.972.000	9.166.000	9.358.000
Totaal nadeel:	358.036	415.849	502.647	694.647

1.3.6 Bijdrage kosten automatisering en inkoop RID

Vanaf 2023 wordt de bijdrage aan de RID voor de automatiseringskosten en de kosten voor de inkoopadviseurs geraamd in de begroting van de gemeenten Duiven en Westervoort omdat gebleken is dat het begroten van deze kosten in de GR 1Stroom geen logische constructie is. Door deze verschuiving worden de kosten van de RID weer bij de partijen neergelegd die hier ook zeggenschap over hebben. Het gaat hierbij voor Westervoort om de volgende kosten die vanaf 2023 in de begroting terechtkomen en niet meer via de bijdrage aan 1Stroom worden doorberekend.

Last	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Bijdrage automatisering RID	991.436	1.018.541	1.039.696	1.049.599
Bijdrage inkoop functionarissen RID	47.946	47.946	47.946	47.946
Bijdrage maatwerk RID	87.464	87.464	87.464	87.464
Totaal:	1.126.846	1.153.951	1.175.106	1.185.009

Hieronder de nadelen t.o.v. de cijfers uit de begroting 1Stroom.

Last	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Bijdrage automatisering en maatwerk RID	29.585	47.409	59.303	69.206
Bijdrage inkoop functionarissen	47.946	47.946	47.946	47.946
Totaal:	77.531	95.355	107.249	117.152

Informatie en ICT

De gemeente is in steeds grotere mate afhankelijk van ICT. Deze ICT omgeving is volop in beweging. Software zal steeds meer als een service geleverd worden (SAAS). Deze te voorziene verandering in de ICT architectuur heeft gevolgen voor de manier waarop de gemeente zich op dit vlak moet organiseren. Voor de uitvoerende RID zijn strategische sessies gehouden met als centrale vraag hoe deze organisatie zich richting de toekomst moet gaan ontwikkelen. Deze strategische sessies krijgen een weerslag in verschillende toekomstscenario's. In 2023 zal het gekozen scenario verder uitgewerkt worden.

Het beveiligen van informatie is essentieel voor het functioneren van de gemeente. Het voorbeeld van 'Hof van Twente' toont aan dat een gemeente kwetsbaar is. Verschillende maatregelen worden in verband met de toegenomen risico's rondom met name ransomware genoemd. Gezien de toenemende mate van afhankelijkheid van ICT-middelen is het te verwachten dat er structureel beduidend meer financiële middelen nodig zijn in de komende periode. In de begroting van de SDL is daartoe voor informatiebeveiliging een structurele verhoging opgenomen.

Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) heeft als doel overheden en semi-overheden transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo treedt op 1 mei 2022 in werking. Daarmee komt de huidige Wet openbaarheid van bestuur (Wob) te vervallen. Het grote verschil met de Wob is dat de Woo verplicht dat documenten in elf informatiecategorieën gefaseerd (5 jaar) actief openbaar worden gemaakt. In 2023 zal de implementatie van de Woo voortgang hebben.

1.3.7 Aanpassen Bibob-beleid

In 2022 wordt het Bibob beleid aangepast. Er zullen meer sectoren worden toegevoegd, waar een Bibob-toets op van toepassing wordt. Op voorhand is de verwachting dat dit tot beperkt extra werk leidt en dat dit binnen de huidige formatie kan worden opgevangen. In de loop van 2022 wordt bezien of deze verwachting klopt.

1.3.8 E-depot SALD

Het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD) voorziet conform de Archiefwet in het beheer van de (overgebrachte) archieven van de Liemerse gemeenten en het samenwerkingsverband de Liemers.
Blijvend te bewaren archiefbescheiden (ongeacht hun vorm) van de gemeente dienen na de overbrengingstermijn van 20 jaar overgebracht te worden naar SALD.
Informatie wordt dan openbaar en direct toegankelijk voor onze burgers en andere gebruikers. Tot op heden zijn alleen papieren archiefbescheiden overgebracht naar SALD. Informatie wordt dan openbaar en direct toegankelijk voor onze burgers en andere gebruikers. Tot op heden zijn alleen papieren archiefbescheiden overgebracht naar SALD.

De nieuwe Archiefwet brengt de overbrengingstermijn terug naar 10 jaar. De gemeente Westervoort vormt sinds 2018 uitsluitend digitale archiefbescheiden. De permanent te bewaren digitale archiefbescheiden dienen daarom vanaf 2029 overgedragen te worden aan het SALD. Om langdurig te bewaren digitale informatie in een geordende, betrouwbare en authentieke staat op te slaan en de duurzame toegankelijkheid te borgen is een gezamenlijke Liemerse digitale archiefbewaarplaats (een zgn. e-depot) noodzakelijk.

De implementatie van een e-depot is een omvangrijk en complex project. In de opgestelde businesscase wordt daarom dringend geadviseerd om de beschikbare tijd van 6 jaren te gebruiken om per gemeente de noodzakelijke voorbereidingen te treffen aangezien deze de nodige (tijds)investeringen zullen kosten.

De investeringen betreffen met name de kosten voor de gemeente Westervoort voor het aantrekken van tijdelijke capaciteit, met specifieke expertise. Deze expertise is onder meer noodzakelijk voor het uitvoeren van diverse onderzoeken die moeten leiden naar een aanvaardbare 0-situatie, het opstellen van een testplan en het uitvoeren van testactiviteiten, de functionele en technische implementatie en diverse werkzaamheden in de beheerfase.

De kosten voor het aantrekken van de algeheel projectleider e-depot SALD maken hier geen deel van uit. Deze zijn opgenomen in de begroting van het SALD.

Westervoort	Voorbereidingsfase		Testfase	Implementatiefase		Beheerfase	Totaal
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
Kosten	€ 62.000	€ 62.000	€ 64.000	€ 64.000	€ 64.000	€ 36.000	€ 352.000

1.4 Wensen / keuzemogelijkheden

1.4.1 Opstellen vastgoedbeleid voor gebouwen, tarieven en subsidies

De afgelopen tijd is op het gebied van vastgoed gewerkt aan het inzichtelijk krijgen van alle accommodaties, de huurders en de contracten. De berekeningsgrondslag voor verhuurprijzen en de toerekening van servicekosten en energie is niet overal gelijk. Er worden inkomsten gemist omdat niet alles in rekening wordt gebracht.

Ook ontbreekt het aan een overall visie van het gemeentelijk vastgoed van Westervoort. Kaders voor de afstemming van de behoefte aan maatschappelijk vastgoed met het beschikbare vastgoed zijn daarom noodzakelijk. In een casus als verkoop Nieuwhof waar maatschappelijke partners gehuisvest zijn, worden op dit moment ad-hoc beslissingen genomen. Sturing op capaciteit en financiën is daardoor een grote opgave en deels onmogelijk.

De kosten voor het in 2022 opstellen van vastgoedbeleid bedragen € 22.500.

1.4.2 Structurele aanpak jeugd/jeugdgroepen

Onderdeel van het speerpunt Zorg & veiligheid is de problematiek rond overlastgevende jeud en jeugdgroepen. Sinds begin 2022 is de overlast van jeugdgroepen toegenomen en vinden er zelfs criminele activiteiten plaats. Het vroegtijdig signaleren van overlastgevende jeugd, het voorkomen van escalatie en het (repressief) aanpakken van deze groepen vereist een structurele inspanning van meerdere afdelingen en van de politie. Het jongerenwerk speelt een belangrijke rol. Zie hiervoor Programma 2. Daarnaast vraagt het ook meer van onze handhavers. Een specifieke jeugdboa is nodig. De jeugdboa is inzetbaar als reguliere handhaver, maar ook als specialist in het monitoren en aanspreken van jeugdgroepen. Een jeugdboa maakt contact met een jeugdgroep en brengt de jeugdgroep in kaart. Daarmee ondersteunt hij de partners bij de integrale aanpak. Hij heeft inzicht in de jeugdhulpverlening, zorg, preventie en de betrokken instanties. Ook bij een zeer lastige jeugdgroep weet de jeugdboa wat nodig is om het contact te onderhouden en zo nodig te herstellen. Indien nodig treedt hij repressief op. Dit is een lastig evenwicht waar specifieke kwaliteiten voor nodig zijn en wat een ‘gewone’ boa er niet zo maar even bij doet. Voor Duiven en Westervoort samen gaat het om extra formatie van in totaal 0,5 fte. De kosten voor Westervoort van de inzet van deze jeugdboa bedragen € 13.000. Deze kosten worden voorlopig

voor 3 jaar opgenomen. Na een evaluatie op een passend moment wordt bepaald of de inzet/ kosten structureel nodig zijn.

1.4.3 Visie op dienstverlening verder uitwerken

De gemeente Westervoort streeft naar vlotte, toegankelijke en betrouwbare dienstverlening. Toch wordt de gemeentelijke dienstverlening niet altijd zo ervaren door inwoners, instellingen en bedrijven. De gemeente Westervoort wil het verschil overbruggen tussen de verwachtingen van inwoners, instellingen en bedrijven en dat wat de gemeente kan waarmaken. En daarmee de gemeentelijke dienstverlening naar een hoger niveau tillen.

Voor 2023 is de wens om scherp te krijgen hoe de visie op dienstverlening, met als motto "aandacht voor wat nodig is", verder kan worden uitgewerkt en een dienstverleningsstrategie kan worden ontwikkeld met -voor zover mogelijk- een vertaling naar concrete doelen en toezeggingen aan inwoners, instellingen en bedrijven over wat zij van de gemeente mogen verwachten. De kosten voor het ontwikkelen van een dienstverleningsstrategie kunnen worden gedekt vanuit bestaand budget binnen de 1Stroom-begroting. Wanneer de dienstverleningsstrategie leidt tot wezenlijk andere keuzes in de organisatie van de gemeentelijke dienstverlening, waarvoor nieuwe investeringen nodig zijn, zal daarvoor een separaat voorstel worden ingebracht.

1.4.4 Huize Vredenburg

De buitengevels en het gevelstucwerk vertonen momenteel een grote hoeveelheid scheuren die op een meer ingrijpende manier hersteld dienen te worden door een bouwkundige aannemer. De kosten voor uitvoering in 2023 worden geraamd op € 25.000. Dit bedrag kan worden gedekt uit de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen.

1.4.5 Jongerencentrum CREON

De (thans) noodzakelijke vervanging van de luchtbehandelingsinstallatie is niet opgenomen in het uitvoeringsprogramma GOG 2022. De kosten voor deze noodzakelijke vervanging bedragen ca. € 37.500. Dit bedrag kan worden gedekt uit de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen.

1.4.6 Preventieve beveiliging van woningen van lokale bestuurders

Bedreigingen richting (lokale) bestuurders nemen toe. Het is belangrijk hier zorgvuldig mee om te gaan. Via het ministerie van Binnenlandse Zaken worden woonscans aangeboden. Maatregelen hieruit volgend bieden de gelegenheid lokale bestuurders beter te beschermen tegen agressie en bedreigingen. Maximale bijdrage is € 2.400 per woning.

1.4.7 Bijdrage K80

Westervoort heeft zich aangesloten bij K80: een samenwerkingsverband van kleinere gemeenten. Dit om ook als kleine gemeenten gehoord te worden en als volwaardig partner door Den Haag gezien te worden.

1.4.1 Investeringskredieten

1.4.1.1 Ondernemerscentrum Uitterweert.

Vanuit de gebruikers/huurders is de wens gekomen om een aantal aanpassingen en verbeteringen uit te voeren aan dit bedrijfsverzamelgebouw. Het betreft o.a. het renoveren van de (3) toiletgroepen en sanitair, het vervangen van de keukenopstelling en het aanbrengen van een extra tussenpui. Voor het vervangen van de keukenopstelling en het aanbrengen van de extra tussenpui is nog een krediet beschikbaar. Voor het renoveren van de (3) toiletgroepen en sanitair is een extra krediet nodig van € 27.000. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 1.890.

Het nog beschikbare restantkrediet (€ 18.552) voor het huisvestingsplan Ondernemerscentrum is niet toereikend om al deze kosten te dekken. De uitvoering, in relatie met ontwikkeling De Nieuwhof, is gepland in 2023.

1.4.1.2 Legionellamaatregelen waterleidinginstallaties gemeentehuis Westervoort.

In het kader van goed legionellabeheer dienen de veelal sterk verouderde waterleidinginstallaties ingrijpend aangepast te worden. De extra kosten hiervan bedragen € 17.000. De kapitaallasten bedragen vanaf 2023 € 765 per jaar.

1.5 Speerpunten

1.5.1 Participatiebeleid vaststellen

1.A.1	Participatiebeleid vaststellen
Doel	De uitvoering van de in 2022 vast te stellen Participatieverordening te borgen in de organisatie en de samenleving.
Toelichting	In de Participatieverordening worden de visie op participatie,de verplichte participatie op grond van de Omgevingswet en het uitdaagrecht opgenomen. Daarna volgt in 2023 de borging en het uitvoeringsbeleid. En de borging daarvan, zowel in de samenleving als in de organisatie. Dat betekent onder andere dat voor ruimtelijke projecten een participatieplan wordt ingericht en dat de betrokken medewerkers zullen worden getraind.
Risico's	Participatieplannen kunnen onvoldoende worden ingericht, waardoor onduidelijkheid ontstaat tot hoever de geboden participatie reikt. De ontevredenheid van inwoners neemt daardoor toe. Invoering van het uitdaagrecht vormt een extra uitdaging en risico voor de organisatie, omdat elke uitdaging hoe dan ook begeleiding vraagt van meerdere afdelingen en daarmee de druk op de organisatie opvoert.
Planning	Eind 2022 zal een participatieverordening zijn opgesteld, inclusief een visie op participatie. De uitvoering van de verordening wordt in 2023 ter hand genomen.
Financiën	De trainingen worden organisatie breed opgenomen in het opleidingsplan.
Participatie	Dit speerpunt is volledig gericht op het verbeteren van participatieve trajecten. De participatieverordening beoogt de kwaliteit van lokale democratische processen te vergroten, de samenwerking tussen gemeente en bewoners te versterken en helderheid te scheppen over proces en rolverdeling.

1.5.2 Integraal werken vanuit 1Stroom

1.A.2	Integraal werken
Doel	Samenhang en afstemming op alle niveau's
Toelichting	Ieder speelt in de processen zijn eigen rol. De onderlinge samenwerking tussen de gemeente en 1Stroom ligt vast en er is een duidelijke (overleg)structuur. Bestuurders en ambtenaren weten wat ze van elkaar kunnen en mogen verwachten. De duidelijke structuur biedt houvast en overzicht en bevat voldoende ruimte voor dialoog. Bestuurlijke (besluitvormings-)processen kunnen ingewikkeld zijn, waarbij meerdere afdelingen en belanghebbenden betrokken zijn. Met integrale adviezen wordt de kwaliteit en samenhang vergroot. Onderling zijn beleidsterreinen met elkaar verbonden. De verschillende onderdelen van programma 1 brengen de onderlinge verbinding aan. Processen en werkwijzen op een eenduidige manier doorvoeren vergroot de kwaliteit van de ambtelijke advisering. De bestuurlijke procesinformatie is vastgelegd, toegankelijk en overzichtelijk. Er wordt rust en stabiliteit ingebouwd in de processen. De ambtelijke organisatie is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling 1Stroom. 1Stroom heeft in 2021 een nieuwe organisatiestructuur gekregen en maakt een verbetertraject door.
Risico's	Zonder goede afstemming tussen betrokken ambtenaren en bestuurders worden onderwerpen niet in de volle omvang behandeld. Dit kan leiden tot misverstanden en omissies in de besluitvorming.
Planning	Doorlopend.
Financiën	Beschikbare capaciteit voor de verbeteringen worden met bestaande capaciteit opgepakt.
Participatie	Op onderwerpen die betrekking hebben op derden, zullen zij betreokken worden.

1.5.3 Zorg en veiligheid

1.B.1	**Zorg en veiligheid**
Doel	Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur.
Toelichting	Een goede verbinding tussen zorg en veiligheid wordt steeds belangrijker nu de gemeente sinds de decentralisatie in het sociaal domein verantwoordelijk is voor de zorg. Er spelen diverse onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Voorbeelden zijn: de aanpak van personen met verward gedrag, jeugdoverlast, personen die ernstige woonoverlast veroorzaken in hun buurt of jongeren die vanwege een instabiele thuissituatie afglijden naar criminaliteit of radicaliseren. In de loop der tijd zullen zich steeds nieuwe knelpunten en doelgroepen manifesteren. In 2021 zijn de eerste belangrijke stappen gezet om zorg en veiligheid beter op elkaar aan te laten sluiten. Het verder uitwerken en versterken van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur gaat de komende jaren door en blijft daarom een speerpunt.
Risico's	Zonder goede verbinding tussen zorg en veiligheid dreigen inwoners uiteindelijk tussen wal en schip te vallen; er komt dan geen sluitende aanpak van hun situatie tot stand. Meestal kan dan alleen de politie nog optreden als deze personen strafrechtelijke overtredingen begaan.
Planning	Doorlopend.
Financiën	Vanwege dit speerpunt is sinds 1 mei 2020 - binnen de bestaande formatie voor openbare orde en veiligheid - een medewerker speciaal vrij gemaakt voor Zorg & Veiligheid en het vormgeven van de interne en externe samenwerking op deze thema's. Aan het versterken van de bestendige zorg en veiligheidsstructuur wordt nog hard gewerkt. Financiële en personele gevolgen daarvan zullen voornamelijk bij het sociaal domein komen te liggen. Sinds begin 2022 is de overlast van jeugdgroepen toegenomen. Het aanpakken van deze groepen, het voorkomen van escalatie en het vroegtijdig signaleren van nieuwe overlastgevende jeugd vereist een structurele inspanning van meerdere afdelingen: jongerenwerk, handhavers, sociaal domein en veiligheid. De regie op de aanpak ligt bij Openbare orde en veiligheid. In het tweede kwartaal van 2022 wordt een uniforme werkwijze opgezet met Duiven en Zevenaar. Voor de regievoering vanuit veiligheid hebben we 0,25 fte nodig (= € 8.140 voor Westervoort). De financiële consequenties worden verder uitgewerkt voor de begroting 2023.
Participatie	We informeren onze inwoners over waar zij met vragen en zorgen terecht kunnen, zodat de drempels om deze te uiten verlaagd worden. Dit versterkt de vroegtijdige signalering waardoor zorg en hulpverlening snel(ler) opgestart kunnen worden. Een sluitende aanpak voor personen met verward of overlastgevend gedrag komt bij voorkeur tot stand in overleg met de persoon/personen zelf. Helaas werken ze daar niet altijd vrijwillig aan mee. Dan zijn andere trajecten aan de orde.

1.5.4 Cyberveiligheid

1.B.2	Cyberveiligheid
Doel	Cyberveiligheid binnen de gemeente vergroten.
Toelichting	Er vindt een verschuiving plaats van traditionele criminaliteit (woning-/auto-inbraken) naar cybercriminaliteit. Cybercrime is een verzamelterm geworden van alle delicten die met een computer en op internet worden gepleegd. Mensen van alle leeftijden worden het slachtoffer van oplichting via whatsapp of phishingmails. Criminelen kunnen bedrijfssystemen 'gijzelen' en losgeld eisen of belangrijke voorzieningen overnemen. En de digitale wereld draagt ook steeds vaker bij aan radicalisering, het creëren van maatschappelijke onrust en het aanjagen van ordeverstoringen. Verder zijn mensen zich er niet van bewust dat ze onbedoeld dader kunnen worden door bijvoorbeeld een gevoelig filmpje of foto's door te sturen. Gemeenten kunnen een rol spelen om te voorkomen dat inwoners, bedrijven en voorzieningen slachtoffer worden van cyber gerelateerde zaken. Met onder andere voorlichting moet de bewustwording vergroot worden. Daarom zal cybercrime een nieuwe prioriteit worden in het integraal veiligheidsplan. Naast de gerichtheid op onze inwoners en bedrijven is het voor de gemeente c.q. de gemeentelijke organisatie zelf van belang om een goede weerbaarheid tegen cybercriminelen te hebben. Het aantal digitale producten en diensten groeit waardoor de digitale kwetsbaarheid toeneemt. Niet alleen is onze dienstverlening afhankelijk van goed werkende ICT-systemen, ook wordt er veel met privacygevoelige informatie gewerkt. Het gijzelen c.q. stilvallen van onze systemen heeft grote consequenties. Het snel signaleren en bestrijden van incidenten is daarom erg belangrijk.
Risico’s	Cybercrime kan leiden tot diefstal van geld en informatie, enorme bedrijfsschade en tot ontwrichting van de samenleving als bepaalde vorzieningen worden gehackt.
Planning	Eind 2022 zal het nieuwe integrale veiligheidsplan aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Bedoeling is dat daar een eerste uitwerking op cybercrime in is opgenomen. De RID en 1Stroom werken voortdurend aan de veiligheid van de gemeentelijke ICT-systemen.
Financiën	Cyberveiligheid is een betrekkelijk nieuw onderwerp voor gemeenten. Langzaamaan komen er projecten en initiatieven op dit thema. Wat voor onze gemeente geschikt is, moet nog worden onderzocht of ontwikkeld. De kosten zijn op voorhand niet aan te geven. De kosten voor de cyberveiligheid van de gemeentelijke systemen zijn meegenomen in de begroting van de RID.
Participatie	Het vergroten van de cyberveiligheid kunnen we niet zonder de inwoners en ondernemers. Meer bewustwording bij inwoners en bedrijven over de gevolgen van cybercrime is een belangrijke eerste stap. Samenwerking met bijvoorbeeld ondernemersverengingen en het Nationaal Cyber Security Centrum zal daarbij worden gezocht.

1.5.5 Moderniseren van de dienstverlening

1.C.1	**Moderniseren van de dienstverlening**
Doel	Zoveel mogelijk uitbreiden van de digitale dienstverlening en optimaliseren van de digitale toegankelijkheid van gemeentelijke producten en diensten. De wensen en behoeften, mogelijkheden en beperkingen van onze inwoners, bedrijven en instellingen staan daarbij centraal.
Toelichting	Bij alle nieuwe keuzes worden de volgende vragen gesteld: • Is digitaliseren **zinvol**: wordt het er makkelijker op? • Hoe wordt de **toegankelijkheid** gewaarborgd: is alles makkelijk te vinden en te gebruiken, en welke oplossingen biezijn er voor mensen die niet goed kunnen meekomen? • Zijn er mogelijkheden om samen te werken met anderen: zijn er **integrale oplossingen** die aanvullend zijn aan elkaar en waarbij kan worden aangesloten op landelijke of regionale ontwikkelingen? • Hoe wordt de **flexibiliteit** gewaarborgd: sluit de oplossing voldoende aan op de leefwereld van inwoners en op veranderingen in de samenleving? • Is de informatie **transparant** en **betrouwbaar** en is de **privacy** van onze inwoners gewaarborgd? Er zijn veel verschillende ICT-oplossingen beschikbaar. Dat vraagt om strategische keuzes. De Liemerse i-Visie en i-Strategie bieden handvatten om daarin robuuste en toekomstbestendige keuzes te kunnen maken. Er wordt zoveel mogelijk samengewerkt in de Liemers. Zoals gezegd, is er ook volop aandacht voor de groep inwoners die niet of minder zelfredzaam is, mensen met een beperking, digibeten en laaggeletterden. Ook voor deze doelgroepen zijn de gemeentelijke producten en diensten toegankelijk, zowel digitaal als analoog. De gemeente blijft dan ook investeren in de kwaliteit van het persoonlijk klantcontact.
Risico's	Uitgaande van de behoefte van de klant en de inzet van meer e-diensten, is er een andere inrichting van gemeentelijke processen en werkwijzen nodig. Ook vraagt dit iets anders in houding en gedrag en in kennis en vaardigheden van medewerkers. De maatschappelijke ontwikkelingen en ICT-ontwikkelingen gaan vaak sneller dan dat de organisatie bij kan houden. Daarnaast moet de gemeente zuinig zijn met het geld. Vandaar dat het niet altijd lukt om de plannen waar te maken. Ten slotte zijn de afgelopen jaren al veel producten en diensten digitaal beschikbaar gekomen via de gemeentelijke website. Hierin zit nog steeds ontwikkelpotentieel maar het is reëel te veronderstellen dat de groei hierin zal afnemen naarmate er meer producten en diensten digitaal verkrijgbaar zijn.
Planning	Het moderniseren van de dienstverlening is een continu proces. Er is geen moment waarop het "klaar" is. Ontwikkelingen gaan soms zo snel dat stilstand achteruitgang betekent. Het is dan ook belangrijk te blijven zoeken naar oplossingen om de gemeentelijke dienstverlening op peil te houden. Medio 2022 wordt de gemeentelijke hoofdwebsite overgezet naar een nieuw platform. Daarbij krijgt de website een nieuw uiterlijk en komen er ook nieuwe technische mogelijkheden om de website nog flexibeler te kunnen inrichten en dus beter te kunnen laten aansluiten op steeds veranderende eisen en wensen.
Financiën	De meeste investeringen in de technologie die nodig zijn om een goede dienstverlening te kunnen bieden, worden betaald vanuit RID-budgetten. Vooralsnog lijkt de beschikbaarheid van die budgetten voldoende. Als er aanvullende investeringen nodig zijn, dan zal dit in een separaat voorstel worden voorgelegd.

1.C.1	Moderniseren van de dienstverlening
Participatie	De gemeente gebruikt bij de keuzes rondom dienstverlening het motto “aandacht voor wat nodig is”. Dat wat nodig is, wordt bepaald in afstemming met inwoners, bedrijven en instellingen. Bijvoorbeeld via klantonderzoeken. Daarnaast is er sinds 2021 een webpanel bestaande uit vertegenwoordigers vanuit de gemeente. Dit klantpanel wordt regelmatig gevraagd om mee te kijken met voorgestelde wijzigingen binnen de gemeentelijke website en om hun wensen en behoeften in het contact met de gemeente aan te geven. Ook wordt klantgedrag gemonitord via web-statistieken en de data die vanuit de verschillende backoffice applicaties beschikbaar is.

1.5.6 Begrijpelijk schrijven via alle communicatie-uitingen

1.C.2	Begrijpelijk schrijven via alle communicatie-uitingen
Doel	De gemeente streeft naar een laagdrempelige, toegankelijke en vlotte dienstverlening. Onderdeel daarvan is de schriftelijke communicatie met inwoners, ondernemers, organisaties en andere klanten. Iedereen die van de gemeente een (nieuws)brief, een e-mail of ander schriftelijk bericht ontvangt, moet begrijpen waarom hij die ontvangt, waar de tekst over gaat, wat de boodschap is en wat er van hem wordt verwacht.
Toelichting	Dat betekent dat de schriftelijke boodschappen lezersgericht moeten zijn. Heldere, foutloze teksten met een goede opbouw, een heldere boodschap, een neutrale toon en op een passend taalniveau. In de meeste gevallen is dat B1. Dit taalniveau -dat teksten voor de meeste mensen begrijpelijk maakt- wordt al toegepast bij de web teksten. Gemeentelijke brieven, mails en andere uitingen worden nog niet altijd geschreven in taalniveau B1. Hierdoor wordt vaak niet goed begrepen wat wordt bedoeld of wat er van de lezer wordt verwacht. Daarom is het belangrijk een verbeterslag te maken in de schriftelijke communicatie.Er komt een leer-en ontwikkeltraject gericht op het schrijven van lezersgerichte en begrijpelijke teksten. Onderdeel hiervan is het inzetten van de tool Klinkende Taal. Door de inzet van Klinkende Taal leren de medewerkers continu en verbeteren ze hun schrijfvaardigheid. Met als effect dat de teksten steeds duidelijker worden. Via het management-dashboard van Klinkende Taal kan het gebruik van dit instrument en (de ontwikkeling van) het taalniveau van de teksten worden gemonitord.
Risico’s	Het anders schrijven vraagt om bewustwording en draagvlak binnen de gemeentelijke organisatie. De medewerkers moeten een nieuwe schrijfvaardigheid ontwikkelen. In het begin zal het schrijven van een tekst meer tijd kosten. Hiermee ontstaat het risico dat men afhaakt en terugvalt op de oude manier van schrijven. Dit risico wordt ondervangen door een goede inrichting van het leerproces, door begeleiding en door monitoring.
Planning	In 2022 wordt het plan van aanpak opgesteld en geïmplementeerd binnen de ambtelijke organisatie 1Stroom. Klinkende Taal wordt hierin als pilot opgenomen en uitgerold over de vakdisciplines die de meeste teksten naar inwoners, instellingen en bedrijven schrijven. In 2023 vindt een evaluatie plaats om te kunnen bezien of het rendement zodanig is dat dit instrument voor de hele ambtelijke organisatie wordt ingezet en deze daarmee onderdeel wordt van het standaard werkproces bij het schrijven van teksten.
Financiën	De kosten van het leer- en ontwikkeltraject en het instrument worden gedekt uit het bestaande opleidingsbudget binnen de begroting van 1Stroom.
Participatie	Om te toetsen of de gemeentelijke teksten begrijpelijker worden, zal steekproefsgewijs onderzoek worden gedaan onder de ontvangers van onze teksten. Daarnaast kan op basis van inkomende klantvragen worden gemonitord of het aantal vragen naar aanleiding van de schriftelijke communicatie vanuit de gemeente afneemt.

1.6 Wat gaat het ons kosten?

Nieuwe activiteiten	2022	2023	2024	2025	2026
1.2 Externe ontwikkelingen					
1.2.1 Diverse wet & regelgeving					
1.2.2 Experimenteren met nieuwe vormen lokale democratie					
1.3 Autonome ontwikkelingen					
1.3.1 Economische situatie		-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
1.3.2 Salarissen en onkostenvergoeding	-43.000	-43.000	-43.000	-43.000	-43.000
1.3.2 Uitbreiding wethoudersformatie	-16.318	-46.318	-46.318	-46.318	-46.318
1.3.3 Gevolgen maartbrief gemeentefonds					
1.3.4 Groene Metropoolregio					
1.3.5 Bijdrage 1Stroom		-358.036	-415.849	-502.647	-694.647
1.3.6 Bijdrage kosten automatisering en inkoop RID		-77.531	-95.355	-107.249	-117.152
1.3.7 Aanpassen Bibob-beleid					
1.3.8 E-depot SALD		-62.000	-62.000	-64.000	-64.000
TOTAAL 1.3 AUTONOME ONTWIKKELINGEN	**-59.318**	**-686.885**	**-762.522**	**-863.214**	**-1.065.117**
1.4 Wensen/keuzes zonder prioriteit					
1.4.1 Opstellen vastgoedbeleid	-22.500				
1.4.2 Structurele aanpak jeugd/jeugdgroepen		-13.000	-13.000	-13.000	
1.4.3 Visie op dienstverlening verder uitwerken					
1.4.4 Huize Vredenburg		0			
1.4.5 Jongerencentrum CREON	0				
1.4.6 Preventieve beveiliging lokale bestuurders	-12.000				-12.000
1.4.7 Bijdrage K80	-2.200	-2.200	-2.200	-2.200	-2.200
1.4.1 Investeringkredieten					
1.4.1.1 Ondernemerscentrum Uitterweert			-1.890	-1.890	-1.890

Nieuwe activiteiten	2022	2023	2024	2025	2026
1.4.1.2 Legionellamaatregelen waterleidinginstallaties		-765	-765	-765	-765
TOTAAL 1.4 WENSEN/ KEUZES	**-36.700**	**-15.965**	**-17.855**	**-17.855**	**-16.855**
1.5 Speerpunten					
1.5.1 Participatiebeleid vaststellen					
1.5.2 Integraal werken vanuit 1Stroom					
1.5.3 Zorg en veiligheid					
1.5.4 Cyberveiligheid					
1.5.5 Moderniseren van de dienstverlening					
1.5.6 Begrijpelijk schrijven via alle communicatie-uitingen					
TOTAAL 1.5 SPEERPUNTEN	**0**	**0**	0	**0**	**0**
Totaal financiële ontwikkelingen	**-96.018**	**-702.850**	**-780.377**	**-881.069**	**-1.081.972**

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

De gemeente levert een bijdrage aan een vitale samenleving en een leefbare omgeving waardoor inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen leven.

Dit vanuit de overtuiging dat inwoners van de gemeente Westervoort een betekenisvol en veerkrachtig leven kunnen leiden. Waar nodig worden handvatten aangereikt gericht op zelfredzaamheid, elkaar ondersteunen en participatie. De leefwereld en omgeving van inwoners staan hierbij centraal, zodat de gemeente - waar nodig - de juiste en passende ondersteuning biedt.

Toelichting

De gemeente streeft naar een inclusieve samenleving, waarin iedereen bijdraagt en kan deelnemen; jong en oud, genderneutraal, met of zonder beperking en met verschillende culturen en achtergronden. Iedereen draagt bij naar eigen kunnen en krijgt hulp waar nodig. Zo hoort iedereen erbij, is nuttig en krijgt waardering. De kracht van de samenleving en de mogelijkheden van inwoners zijn het uitgangspunt. Inwoners worden actief betrokken bij het zoeken naar passende oplossingen.

Voor inwoners die niet zelf de regie over hun leven kunnen voeren en niet volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen zoekt de gemeente samen met hen naar op maat gemaakte oplossingen. Deze bestaan uit voorliggende voorzieningen en specialistische ondersteuning. Vanuit de transformatie is de inzet om juist deze voorliggende voorzieningen te versterken en optimaal te benutten. De inwoner kan hierdoor zo prettig en zinvol mogelijk leven.

De basisvoorzieningen worden gevormd door mogelijkheden voor sport, recreatie, kunst, cultuur, educatie, onderwijs en gezondheidszorg. Voor alle inwoners van Westervoort dragen deze voorzieningen voor een belangrijk deel bij aan zinvolle vrijetijdsbesteding, ontplooiing, ontwikkeling en positieve gezondheid. De basisvoorzieningen maken ook mogelijk dat inwoners zelfstandig de regie over het eigen leven kunnen voeren en deel kunnen nemen aan de samenleving. Goede basisvoorzieningen moeten ook voorkomen dat een beroep gedaan wordt op maatwerkvoorzieningen. Ondanks alle financiële problemen zal zo goed mogelijk worden geprobeerd de basisvoorzieningen in stand te houden en, waar mogelijk, te versterken waardoor het goed en prettig leven is in Westervoort.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:

- De basis op orde houden
- Meedoen naar vermogen
- Zelfredzaamheid naar vermogen

2.2 Externe ontwikkelingen

2.2.1 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

Het abonnementstarief voor de huishoudelijke ondersteuning staat landelijk ter discussie. De invoering van dit tarief heeft een enorme aanzuigende werking. Onderzoek volgt of dit gewijzigd moet worden om de huishoudelijke ondersteuning voor gemeenten betaalbaar te houden. Daarnaast is het mogelijk dat de maaltijd voorziening niet meer algemeen gebruikelijk blijft, met de kans dat gemeenten weer verantwoordelijk worden voor de maaltijd verzorging voor inwoners die daar niet meer zelfstandig toe in staat zijn.

De uitstroom van inwoners die beschermd wonen naar beschermd thuis vraag veel tijd en aandacht. Extra voorzieningen zijn nodig wanneer deze groep inwoners zelfstandig gaat wonen. Oplossingen hiervoor worden met name in het voorliggende veld gezocht. Van belang is dat de sociale spankracht van wijken niet onder druk komt te staan. Hierover worden ook met de woningbouwverenigingen gesprekken gevoerd. Datzelfde geldt voor de opvang van statushouders

en de komst van de vluchtelingen vanuit Oekraïne. Ook dit zal de komende jaren van onze gemeente inspanning vragen.

We zien een toename bij de GGZ zorg. Deze is zorgelijk, mede door de gespannen arbeidsmarkt. Dit heeft al geleid tot een opnamestop voor de GGZ. Er is van twee kanten grote druk; te veel mensen die een beroep doen op zorg en te weinig mensen om die zorg te leveren. Datzelfde zien we ook bij de aanbieders van huishoudelijke ondersteuning. De gemeente is in overleg met deze organisaties om de zorg voor de toekomst te kunnen garanderen. Alle mogelijke oplossingen, ook “out of the box” worden hier verkend.

Door actief in te zetten op verwijzing naar de Wet Langdurige Zorg (WLZ), zien we daar een grote toename van het aantal indicaties. Wanneer de criteria om voor een indicatie in aanmerking te komen worden aangescherpt heeft dit direct gevolgen voor het aantal WMO indicaties en daarmee voor de financiën van onze gemeente. Ook prijsstijgingen van de maatwerk voorzieningen als gevolg van salarisontwikkelingen hebben gevolgen. De gemeente heeft geen invloed op deze factoren, maar moet er wel voor betalen.

Steeds vaker komt naar voren dat de tweedeling in onze maatschappij groter wordt: kansrijk versus kansarm, welvarend versus armoede, digitaal vaardig versus digitaal onbekwaam. De afgelopen twee coronajaren hebben deze tweedeling vergroot. Zeker voor de jeugd is de vraag of de soms opgelopen achterstanden kunnen worden ingehaald de komende jaren en of dat leidt tot een vraag om extra hulp vanuit de gemeente.

2.2.2 Jeugdhulp, WMO Huishoudelijke ondersteuning en de uitgaven voor inburgeringsvoorzieningen en inburgeringsdiensten

Ondanks onze inspanningen benoemd in het document Samen Sterk kan het verschil van de werkelijke uitgaven in 2022 ten opzichte van de begroting oplopen. Met de najaarsnota zal er een beter beeld zijn over de prognose van de totale uitgaven. Tussentijds zal de prognose ook via het dashboard Sociaal domein gedeeld worden.

Voor het jaar 2022 spelen diverse zaken die gevolgen kunnen hebben voor de uitgaven voor inburgeringsvoorzieningen en inburgeringsdiensten. Hierbij gaat het om onder andere de inkoop van de onderwijsleerroute en de dienstverlening door Vluchtelingenwerk. Met de najaarsnota zal een beter beeld zijn over de prognose van de totale uitgaven in 2022.

2.2.2.1 Jeugd

Hervormingsagenda Jeugd

De regionale samenwerking tussen gemeenten is sinds 2015 geïntensiveerd. Vanwege de omvang van taken zijn gemeenten op zoek gegaan naar meer onderlinge aansluiting en samenwerking op het gebied van inkoop en de transformatie van de zorg. Deels om tegemoet te kunnen komen aan het beperken van de hoeveelheid procedures en administratieve last, maar ook met het oogpunt de financiële last terug te dringen. Ook onze gemeente heeft te kampen gehad met tekorten op de begroting als gevolg van de afname van de Rijksbijdragen. Het Rijk is de gemeenten in 2020, 2021 en 2022 op financieel gebied incidenteel tegemoet gekomen. Dit heeft geleid tot het opstellen van een Hervormingsagenda voor de Jeugdwet. De Hervormingsagenda Jeugd vraagt inzet van de gemeente op transformatie om het jeugdstelsel op den duur beter te laten werken en financieel houdbaar te laten blijven. In de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming worden in 2022 bovenregionale afspraken uitgewerkt richting de regio Centraal Gelderland.

Toekomstscenario Jeugdbescherming

De veiligheid van kinderen staat voorop en is van het grootste belang zeker waar het de kwetsbaren betreft. De afgelopen periode is Gelderland breed gewerkt aan een Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming, een agenda met afspraken die regionaal worden uitgewerkt. Er wordt een beweging in gang gezet gericht op integraliteit tussen de betrokken organisaties, om de wachttijden en wachtlijsten te bekorten voor de kwetsbare jeugdigen. De bescherming voor kinderen en gezinnen, en daarmee het stelsel, moet meer gezinsgericht, eenvoudiger en transparanter worden ingericht. Hiervoor is in 2021 een Toekomstscenario ontwikkeld met als kern de bundeling van kennis en expertise op het gebied van kind- en gezinsbescherming door

het samengaan van de Raad voor de Kinderbescherming, Gecertificeerde Instellingen en Veilig Thuis in een Regionaal veiligheidsteam. Dit gebeurt in de vorm van Toekomsttuinen. De afspraken versterken de samenwerking rondom kwetsbare kinderen op lokaal niveau. Dit betekent dat voor onze gemeente een nieuwe werkwijze wordt ontwikkeld met het Sociaal Loket en de diverse netwerkpartners in het Veiligheidsdomein.

Beweging naar nul uithuisplaatsingen

In Nederland worden in vergelijking met landen om ons heen meer kinderen uit huis geplaatst. De rechtbank komt tot een dergelijke beslissing omdat een kind niet veilig kan opgroeien in de thuissituatie en een veiliger plek moet worden gevonden waar meer zorg geboden kan worden. De beweging naar nul uithuisplaatsingen richt zich op het mogelijk maken en faciliteren van een veilige thuissituatie voor een kind zodat het niet elders op moet groeien. Deze beweging vergt ook voor onze gemeente inzet op specialistische ambulante en meer op preventie gerichte zorg die is gericht op het voorkomen van uithuisplaatsing en het bevorderen van doorstroom en uitstroom uit verblijf.

2.2.3 Regionale Samenwerking arbeidsmarkt

Beleidsontwikkeling vindt steeds meer plaats vanuit de arbeidsmarktregio Midden Gelderland. Ambtelijk worden beleidsinhoudelijke zaken voorbereid, op management niveau wordt getoetst op uitvoerbaarheid en bestuurlijk worden vervolgens de zaken besloten. Hierna wordt lokaal geïmplementeerd. Goede voorbeelden hiervan zijn onder meer;

- het nieuwe contract voor Scalabor tot 2025
- de uniforme invoering van beleid en uitvoering op Nieuw Beschut Werk
- de collectieve handelswijze inzake de verstrekking van Loonkostensubsidie, voorsorterend op het Breed Offensief vanuit het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid (SZW).

De samenwerking op dit regionale niveau is aanmerkelijk toegenomen. Een trend daarbij is dat steeds meer geld- en budgetstromen via de arbeidsmarktregio lopen. Aandachtspunt is de monitoring van de budgetten, omdat de verstrekking veelal buiten de reguliere kanalen plaatsvindt.

2.2.4 Breed offensief

Het breed offensief is een brede agenda om de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten. Doelen van de maatregelen uit het breed offensief zijn:

- het makkelijker maken voor werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking aan te nemen;
- mensen met een arbeidsbeperking voor langere tijd aan het werk krijgen;
- werk voor mensen met een arbeidsbeperking aantrekkelijker maken (bijvoorbeeld door meer inkomen);
- zorgen dat werkgevers en werkzoekenden elkaar makkelijker vinden.

2.2.5 Coronagelden

Vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) heeft de gemeente middelen ontvangen voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023. Deze kunnen worden ingezet ten behoeve van kinderen die als gevolg van corona onderwijsvertragingen hebben opgelopen en problemen hebben op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak. De middelen worden vanaf 2022 voornamelijk besteed aan de uitbreiding van het vindplaatsgericht werken, waar de inzet van een jeugdverpleegkundige en het schoolmaatschappelijk werk onderdeel van zijn. Daarnaast worden de middelen besteed aan de extra inzet van een verzuimcoach, focustrainingen in het onderwijs en huiswerkbegeleiding.

2.2.6 Onderwijsachterstanden 2023-2026

In 2023 start de nieuwe beleidsperiode onderwijsachterstanden, die loopt tot en met 2026. In 2022 worden beleidsvoornemens en initiatieven voor de nieuwe periode ontwikkeld.

2.2.7 Prijsstijgingen

Vanaf eind 2021 zijn de prijzen van grondstoffen en loonkosten enorm gestegen als gevolg van de hoge prijs van gas en olie maar ook van staal en hout. Daarnaast kampt de grond-, weg- en

waterbouw sector met een groot tekort aan personeel. Omdat deze stijging door de aannemers niet voorzien had kunnen worden is het principe van redelijkheid en billijkheid van toepassing op lopende contracten. Een deel van de stijgende kosten moeten daarom met de aannemer worden verrekend.

Bij aanbesteding van werken zullen hogere prijzen worden gerekend waardoor budget dat was aangevraagd niet voldoende is. Voor zover stijgingen bekend zijn, hebben we deze opgenomen in deze voorjaarsnota.

2.3 Autonome financiële ontwikkelingen

2.3.1 Aanvulling budget jeugd

De provincie heeft bij de toetsing van de begroting 2022 het geraamde budget voor jeugdzorg negatief gecorrigeerd met € 500.000 (voorziening). In de afgelopen jaren is de gemeente Westervoort geconfronteerd geweest met onverwachte uitgaven. Dit betrof uitgaven van niet-beïnvloedbare aard zoals prijsstijgingen als gevolg van de CAO onderhandeling zorg- en welzijnspartijen en andere partners en wijzigingen in de landelijke wetgeving, zoals de uitvoering van het woonplaatsbeginsel per 2022. Daarnaast heeft de gemeente binnen de jeugdzorg beperkte invloed op de toekenning van voorzieningen en kan daarmee de inzet van financiële middelen beperkt beïnvloeden. Denk hierbij aan inzet van voorzieningen door specialisten als psychiaters en kinderartsen en de rechtspraak. Het bieden van passende zorg blijft het uitgangspunt, maar het open einde karakter van de jeugdzorg blijft een gegeven. In een apart raadsvoorstel wordt hier meer toelichting op gegeven.

2.3.1.1 Besparing budget jeugd

Op basis van de financiële gegevens 2021 en de nu voorliggende prognose 2022 is een besparing van € 100.000 op het budget jeugd een reële inschatting.

Maatwerkdienstverlening en Geëscaleerde zorg (18-)	2022	2023	2024	2025	2026
Primitieve raming (last)	4.717.004	4.717.004	4.717.004	4.717.004	4.717.004
Voorziening (op voorschrift Provincie)	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Besparing budget jeugd	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Gewijzigde raming	5.117.004	5.117.004	5.117.004	5.117.004	5.117.004

2.3.2 Opbouw/versterken lokale infrastructuur van beschermd wonen naar beschermd thuis

Door het vaststellen van de regionale Kadernota “Samen aan zet” van beschermd wonen naar beschermd thuis, heeft de gemeenteraad de opdracht gegeven om de lokale infrastructuur voor mensen met een psychische kwetsbaarheid te versterken. Een stevige basis infrastructuur kan er in een aantal gevallen voor zorgen dat inwoners langer zelfstandig blijven wonen, met de juiste ondersteuning thuis. En het zorgt ervoor dat mensen sneller kunnen uitstromen vanuit beschermd wonen naar zelfstandig wonen. Vanuit de regio heeft de gemeente Westervoort incidenteel € 170.606 ontvangen om te investeren in de lokale infrastructuur. Dit geld is opgenomen in de bestemmingsreserve Ambulantiseringsgelden.
Westervoort heeft al een infrastructuur staan, maar gezien de opgave die hoort bij de ontwikkeling van beschermd wonen naar beschermd thuis wordt voorgesteld om dit geld over te hevelen naar het innovatiebudget om deze infrastructuur te versterken.
Dit geld zal in 2022 als volgt worden ingezet:

- Met inwoners en stakeholders wordt in 2022 een lokaal uitvoeringsplan beschermd thuis opgesteld. Hier komen mogelijk nieuwe acties uit. Een gedeelte van de ambulantiseringsgelden zal worden gebruikt voor de ontwikkeling van dit lokale uitvoeringsplan maar ook om, waar mogelijk, direct in te kunnen spelen op de acties die voortkomen uit dit plan.
- ondersteuning dagbesteding Uitterweert voor de specifieke doelgroep; mensen met een psychische kwetsbaarheid.

- Versterken van Inloophuis De Herberg (inloopfunctie voor veel mensen met psychische kwetsbaarheid).
- Extra financiering inzet wijkopbouwwerk: deze heeft een signalerende functie in de wijk. En kan ingezet worden om wijkgericht aandacht te geven aan deze kwetsbare inwoners.
- Inzet GGZ in de wijk. Advies en ondersteuning door professional (Sociaal psychiatrisch verpleegkundige of psychiater) van Pro persona of GGNet in situaties waar geen verwijzing mogelijk is van een huisarts, waar geen hulpvraag is, maar waar wel GGZ expertise gewenst is om te komen tot een goede benadering van deze zeer kwetsbare inwoners. Het gaat hierbij om inwoners die verward gedrag vertonen en waarover zorgwekkende signalen binnen komen. Bemoeizorg is bijvoorbeeld al ingeschakeld maar het contact komt niet goed van de grond of is ontoereikend of het is niet geheel duidelijk of het om een psychiatrisch ziektebeeld gaat. Als er geen verwijzing is van de huisarts kan een GGZ instelling geen ondersteuning bieden. Door de inzet van GGZ in de wijk ontstaat er de mogelijkheid om te overleggen met de GGZ, over de juiste aanpak. De verwachting is dat dit om maximaal 12 casussen per jaar gaat.
- In 2022 wordt gewerkt aan de vormgeving van de lokale toegang. Dit houdt in dat consulenten van de toegang bijgeschoold moeten worden en dat er mogelijk aanpassingen nodig zijn voor in de backoffice.

2.3.3 Verlenging dienstverlening Scalabor

Het contact met Scalabor is vernieuwd. Dit betekent dat er in 2023 extra middelen nodig zijn ter grootte van € 7.000. Het voorstel is om deze € 7.000 te dekken uit de reserve Corona re-integratie project activerend werk. Deze middelen zijn reeds voorgesteld bij de Jaarrekening 2021. Dan resteert over 2023 een nadeel van € 0, in 2024 resteert een voordeel van € 89.000 en in 2025 een voordeel van € 195.000.

2.3.4 Openbare gezondheidszorg (inwonersbijdrage VGGM)

In 2021 bleken de middelen onvoldoende om de afgesproken inwonersbijdrage aan VGGM te dekken. Voor de jaren 2022 en 2023 wordt voorlopig een bedrag van € 40.000 bij geraamd. Nadere uitwerking volgt in september.

2.3.5 Specifieke uitkering Wet Inburgering

Op basis van de Wet Inburgering 2021 ontvangt de gemeente jaarlijks een specifieke uitkering (SPUK) voor het beschikbaar stellen van voorzieningen voor mensen met een inburgeringsplicht die bijdragen aan het voldoen aan deze inburgeringsplicht. De uitkering (in 2022 een bedrag van €97.393) is bedoeld ter dekking van deze voorzieningen, niet zijnde uitvoeringskosten. Na afloop van ieder jaar moet verantwoording plaatsvinden aan het rijk en vindt er een afrekening plaats. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

2.3.6 Kosten ICT Inburgering

Voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021 is voor de juiste registratie en verantwoording van de inburgeringsvoorzieningen een nieuwe softwaremodule nodig. De implementatie hiervan brengt eenmalige kosten met zich mee van € 12.960. Wij stellen voor om deze kosten te dekken uit de reserve Nieuwe wet inburgering (€ 15.000).

2.3.7 Eenmalige energietoeslag

De overheid heeft voor het jaar 2022 voor de uitvoering en uitgifte van de energietoeslag aan huishoudens met een laag inkomen een eenmalig budget beschikbaar gesteld. De middelen worden verdeeld aan de hand van de reguliere verdeelsleutel voor de bijzondere bijstand, wat voor Westervoort globaal € 420.000 betekent. De energietoeslag wordt toegekend aan huishoudens met een inkomen tot 120% van de toepasselijke bijstandsnorm en bedraagt € 800 per huishouden.

2.3.8 SPUK BOSS akkoord

Voor 2020, 2021 en 2022 is er een specifieke aanvraag Sportakkoord toegekend van € 10.000 per jaar. Deze uitkering is bestemd voor de uitvoeringskosten lokaal Sportakkoord en beschikbaar gesteld door het ministerie van VWS. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

2.3.9 Specifieke uitkering lokale Preventieakkoorden of preventieaanpakken 2022

De uitkering van €10.000 is bedoeld voor de uitvoering van het door de kerngroep ondersteuningsprogramma Lokale Preventieakkoorden VNG goedgekeurde Lokaal preventieakkoord dat is opgesteld in 2021. Na afloop van ieder jaar moet verantwoording plaatsvinden aan het rijk en vindt er een afrekening plaats. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

2.3.10 Santé Partners

De subsidie voor maatschappelijke ondersteuning door Santé Partners is de afgelopen jaren niet geïndexeerd, terwijl het gevraagde bedrag als gevolg van salarisstijgingen wel omhoog is gegaan. Dit betekent dat er minder geleverd kan worden aan uren inzet. Er dient structureel een bedrag van €27.000 te worden bij geraamd dat wordt gedekt uit de overheidsbijdrage voor loon- en prijscompensatie.

2.3.11 Gymonderwijs

Het budget voor huisvesting gymonderwijs is, als gevolg van het niet indexeren, niet meer toereikend. Hiervoor dient € 25.000 te worden bij geraamd.
In de afgelopen jaren is gebleken dat het budget voor huisvesting gymonderwijs niet meer toereikend is en dit budget jaarlijks met ongeveer € 30.000 wordt overschreden. Dat komt omdat er geen indexering heeft plaats gevonden, het bestaande contract met onze externe aanbieder niet meer actueel is en dat de kaders omtrent gymonderwijs zijn veranderd waardoor wij in meer accommodatiebehoefte moeten voorzien. Komende periode gaan we de contracten met onze externe aanbieder herzien en nieuwe afspraken maken.

2.3.12 *Opstellen beheerplan groen*

Naar verwachting wordt in Q3 van 2022 het Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR) in de gemeenteraad behandeld. Na vaststelling moeten beheerplannen worden opgesteld waarin we uitgangspunten uit het beleid uitwerken naar beheeruitgangspunten en maatregelen. Ook in het schrijven van de Provincie Gelderland is aangegeven dat het opstellen van beheerplannen noodzakelijk is om duurzaam financieel beheer op de kapitaalgoederen mogelijk te maken. De kosten voor het in 2022 opstellen van het beheerplan groen bedragen eenmalig € 10.000.

2.4 Wensen / keuze-mogelijkheden

2.4.1 Toezichthouder zorg fraude

In het najaar van 2019 is het Afsprakenkader kwaliteit, toezicht en handhaving Regio Centraal Gelderland vastgesteld. Daarin is opgenomen dat er toezichthouders zullen worden aangewezen. De toezichthouder calamiteiten WMO 2015 is aangewezen en belegd bij de VGGM. De toezichthouder rechtmatigheid tot op heden nog niet. Het is belangrijk om een toezichthouder rechtmatigheid aan te wijzen omdat deze functionaris de noodzakelijke bevoegdheden heeft om de signalen te onderzoeken die kunnen duiden op zorgfraude. Dit zijn bevoegdheden als het betreden van woningen, vorderen van inlichtingen en inzage in dossiers. De toezichthouder kan ook adviseren over passende sancties. Het opleggen van sancties blijft een bevoegdheid van het college. De aanstelling van een toezichthouder rechtmatigheid WMO 2015 en Jeugdwet leidt er toe dat er actiever en effectiever toezicht gehouden zal worden op rechtmatigheid en doelmatigheid van de door gemeente Westervoort verstrekte voorzieningen. Daarnaast verbetert het toezicht en de handhaving op het gebied van rechtmatigheid bij aanbieders van zorg in het kader van de WMO 2015 en Jeugdwet. Het organiseren van dit toezichthouderschap bleek erg lastig. Door de samenwerking met de gemeente Duiven en Zevenaar is dit nu realiseerbaar. De gemeente Arnhem heeft aangegeven de benodigde capaciteit beschikbaar te willen stellen. De opvolging van de onderzoeken zal nog nader belegd en vorm gegeven moeten worden en kan leiden tot financiële consequenties. Voorlopig zijn de kosten geraamd op € 35.000 structureel vanaf 2022. Na 2023 wordt geëvalueerd welke zaken zijn aangepakt en wordt een inschatting gemaakt welke te verwachten opbrengsten hier tegenover staan.

2.4.2 Structurele aanpak jeugd/jeugdgroepen

Sinds begin 2022 is de overlast van jeugdgroepen toegenomen. Het vroegtijdig signaleren van overlastgevende jeugd, het voorkomen van escalatie en het (repressief) aanpakken van deze groepen vereist een structurele inspanning van meerdere partijen. Het jongerenwerk speelt een belangrijke rol in het vertrouwen winnen van de jongeren, problemen signaleren bij jongeren die dreigen af te glijden en vroegtijdig doorverwijzen naar de juiste instanties. Het is nodig om een jongerenwerker op straat/ straatcoach beschikbaar te hebben in Westervoort en Duiven. Om dit niet ten koste te laten gaan van de huidige activiteiten voor kwetsbare groepen, de aanwezigheid en betrokkenheid van jongerenwerkers op scholen, het jongerencentrum en de samenwerking met partners (sportcoaches, jeugdconsulenten, BOA's e.d.) is het nodig 1 extra fte jongerenwerk/ straatcoach in te zetten. Voor Westervoort bedragen de kosten € 26.000. Deze kosten worden voorlopig voor 3 jaar opgenomen. Na een evaluatie wordt bepaald of de inzet en navenante kosten structureel nodig zijn. De financiële consequenties worden nader uitgewerkt in de begroting 2023. Daarnaast vraagt een structurele integrale aanpak ook meer van onze handhavers. Zie hiervoor Programma 1 (zie 1.4.2).

2.4.3 Inclusie

Van 2020 tot 2022 heeft de gemeenteraad jaarlijks € 10.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de inclusie-agenda. Vanwege corona is er behoorlijke vertraging opgetreden. Uitgaven beperken zich nu tot aanpassingen in de openbare ruimte en accommodaties. Gezien het belang dat wordt gehecht aan inclusie wordt voorgesteld om voor 2023 incidenteel bij te ramen en vanaf 2024 te bepalen wat hiermee structureel gedaan kan worden.

2.4.4 MEE Gelderse Poort

Vanuit de acties in Samen Sterk is MEE Gelderse Poort gevraagd meer in te zetten op preventieve voorzieningen. MEE Gelderse Poort leverde in Westervoort hoofdzakelijk onafhankelijke client ondersteuning. Dit is in 2021 uitgebreid met diagnostiek ten behoeve van de overgang van WMO naar WLZ. Dit heeft geleid tot meer WLZ indicaties en een betere afstemming van de gewenste ondersteuning. Daarnaast is Integrale Vroeg Hulp (IVH) beschikbaar gekomen, waar het IVH team in complexe casussen ouders en derden multidisciplinair adviseert, gericht op normaliseren. Uitgangspunt is: regulier wat kan en specialistisch wat moet. Ook levert MEE Gelderse Poort ondersteuning van het netwerk Doen!Westervoort vanuit de expertise die zij heeft op het gebied van licht verstandelijk beperkten (LVB). De uitbreiding van het aantal uren is in 2021 betaald uit het innovatie budget. De inzet van MEE is zeer waardevol voor het behalen van de doelstellingen. Om die reden wordt een structurele verhoging van het budget gevraagd van € 15.900. Voorgesteld wordt dit bedrag als volgt te dekken: WMO maatwerkvoorziening € 5.900 en individuele jeugdhulp €10.000.

2.4.5 Wijkopbouwwerk

In 2019 is die notitie spankracht in Westervoort vastgesteld. Gebleken is dat er kwetsbare wijken zijn in Westervoort en dat er binnen deze wijken sprake is van een clustering van kwetsbare inwoners. In wijk de Broeklanden wordt met inwoners, Vivare, Mikado, het sociaal loket en andere partners gezocht naar slimme verbindingen en mogelijk nieuwe verbindingen zodat de balans tussen de sociale draaglast (belasting) en sociale draagkracht (belastbaarheid) in de wijk op zijn minst in evenwicht is. Dit initiatief is in deze periode betaald uit een beschikbaar gekomen bestemmingsreserve van Mikado. Dat geld is aan het einde van 2022 op. De resultaten, zoals de toegenomen sociale spankracht, successen op persoonsniveau en een sterker sociaal netwerk voor de inwoner, zijn in eerdere raadsinformatiebrieven reeds gedeeld. Gezien de resultaten van deze pilot wordt voorgesteld om hier structureel geld voor beschikbaar te stellen vanuit het budget voor WMO maatwerkvoorzieningen en de ambulantiseringsgelden GGZ, zodat het werk in de Broeklanden kan worden voortgezet en mogelijk uitgebreid kan worden naar andere wijken van Westervoort.

2.4.6 Stichting Inloophuis De Herberg

Vanuit de acties uit Samen Sterk is ingezet op voorliggende voorzieningen met een preventieve werking. Inwoners kunnen hulp en ondersteuning vinden, passend en dichtbij. Inloophuis De Herberg draagt met haar activiteiten bij aan deze doelstelling. Door de Herberg open te stellen voor inwoners met bijvoorbeeld een sociale kwetsbaarheid of weinig financiële draagkracht, worden zij ondersteunt bij hun hulpvragen zonder dat daar maatwerkvoorzieningen voor hoeven te worden ingezet. Bijvoorbeeld het voorzien in vrijwilligerswerk, in een maaltijd, of creatieve activiteiten. Daarom wordt voorgesteld € 12.500 uit het budget voor maatwerkvoorzieningen over te hevelen naar de subsidie voor De Herberg.

Ondanks Corona blijkt uit de cijfers dat toch ongeveer 110 inwoners de weg naar het Inloophuis hebben gevonden. Voor Corona waren dat in sommige maanden meer dan 200 inwoners. Als gevolg van de korting op de subsidie kan het Inloophuis minder frequent open. Wanneer de subsidie structureel wordt verhoogd is er weer personele capaciteit beschikbaar om 200 inwoners of meer te ontvangen en te begeleiden.

2.4.7 Coördinator Doen

Sinds 1 juni 2021 is er een coördinator van het netwerk Doen!Westervoort (de nieuwe naam van de sociale supermarkt) aangesteld. Deze coördinator verbindt alle activiteiten in het voorliggende veld met elkaar en betrekt de inwoners direct bij alle activiteiten. Deze coördinator is bij wijze van proef betaald vanuit een subsidie van de Dullertstichting. Per 1 juni is het geld voor deze coördinator op. De meerwaarde wordt echter door alle deelnemers in het netwerk sterk gevoeld. Daarnaast draagt de coördinator bij aan het voorkomen van maatwerkvoorzieningen. Om die reden wordt voorgesteld incidenteel € 20.000 bij te ramen. Met dit geld kan de coördinator voor de rest van 2022 het werk blijven doen. In het speerpunt over transformatie wordt ingegaan op de structurele kosten.

2.4.8 Santé Partners

Bij de overgang van Stichting Kulturhus Westervoort (SKW) naar Santé Partners zijn er verschuivingen binnen de gemeentebegroting geweest die nog niet zijn gecorrigeerd. Sinds de overgang naar Santé Partners ontvangt de gemeente inkomsten voor het gebruik van jongerencentrum Creon in programma 3. Hier tegenover staat een hogere subsidie die drukt op programma 2. Het betreft een structurele verhoging van € 10.328. Daarnaast subsidieert de gemeente al twee jaar 8 uur extra jongeren coaching vanuit incidentele middelen. Dit heeft mede geleid tot verlaging van jeugdhulpkosten. Het verdient zichzelf dus terug. Omdat voor 2022 incidentele dekking ontbreekt wordt voorgesteld om voor de huur van Creon en uitbreiding jongeren coaching, totaal € 20.500, incidenteel bij te ramen. Voor de structurele middelen zie het speerpunt Van maatwerk naar voorliggend.

2.4.9 Bezuiniging op Kunstwerk! bibliotheek de Liemers uitstellen

In 2021 is het Herstelplan Westervoort vastgesteld. Daarin is een bezuiniging opgenomen op de bibliotheek. Per 1 januari 2023 wordt de activiteitensubsidie van € 133.572 gehalveerd naar een bedrag van € 66.786. De bibliotheek is gehuisvest in een pand van de gemeente (Dorpsplein 1 te Westervoort) en betaalt jaarlijks een bedrag van € 66.920 aan huurpenningen. De consequentie van het besluit is dat de bibliotheek niet kan blijven zitten op de huidige locatie, de huurkosten zijn te hoog. Verhuizing naar een andere locatie levert leegstand van het pand op en verlies aan huurpenningen voor de gemeente. Een verhuizing van de bibliotheek levert op korte termijn voor de gemeente geen extra inkomsten op, het kost alleen maar geld (openbreken leningen etc).

In een opiniërende bespreking heeft het college besloten dat de voorkeur uitgaat naar behoud van de bibliotheek in het centrum. Het college wil dat de toekomstige huisvesting van de bibliotheek onderdeel uit gaat maken van de centrumvisie en het huisvestingsplan van het gemeentehuis. Dat betekent dat de bezuiniging van € 66.786 tijdelijk uitgesteld moet worden. In de begroting moet in 2023 een bedrag van € 66.786 worden bij geraamd. De bibliotheek blijft de komende jaren in het centrum. Op het gebied van Liemers Taalhuis en andere activiteiten werkt de bibliotheek steeds meer samen met sociale partners in het Ondernemerscentrum. Om samenwerking onderling beter

tot stand te brengen, stimuleren we partijen om activiteiten nog meer samen op te pakken om zo de synergie onderling te versterken.

2.4.10 Accommodatie KV Wesstar & AVW'66

De twee accommodaties in Westervoort kampen met onderhouds- en vervangingsproblemen. Hierdoor kunnen er onveilige situaties ontstaan en voldoen de accommodaties niet meer aan het gebruiksgemak en recreatief gebruik, waardoor leden/geïnteresseerde weglopen. AVW'66 kampt bijvoorbeeld met problemen met de boilers en KV Wesstar met het bieden van een goede, veilige en gezellige plek voor leden. Omdat de verenigingen mogelijk een plek krijgen op een nieuw sportpark kunnen zij deze investeringen in de huidige accommodaties niet meer zelf doen. Er is de wens om samen in gesprek te gaan om te beoordelen wat noodzaak is ten aanzien van de accommodaties en welke mogelijkheden gezien worden voor het dragen van de kosten.

2.4.11 Overlast door ziekten en plagen

Een groot aantal lindes veroorzaken enorme overlast door bladluis. Zij produceren honingdauw die voor extreme plak zorgt. Met name in de droge zomers vormt dit veel overlast in de openbare ruimte, maar ook op particulier terrein. Dit komt met name voor bij bomen die onder stress staan door een slechte groeiplaats. De kosten voor het bestrijden van de luizen bedragen € 9.000 per jaar. Gevraagd wordt om het budget voor boomonderhoud vanaf 2022 structureel met dit bedrag te verhogen.

2.4.12 Nieuw beleid: biodiversiteit

In de Omgevingsvisie staat dat we de waarde van biodiversiteit willen behouden en versterken. Daarvoor is het nodig om uit te dragen welke functies het vervult voor milieu, luchtkwaliteit, waterberging, voedselproductie, gezondheid, sociale activering, recreatie en beeldkwaliteit. Er moet meer natuur inclusief gewerkt en ontwikkeld worden. Meer en robuustere natuur in de dorpen, de bedrijventerreinen en buiten de woonkernen vraagt om extra gemeentelijke aandacht, inzet en middelen en in gezamenlijkheid met bedrijven, instellingen en bewoners. Waar mogelijk wordt aangesloten bij initiatieven uit de samenleving. In de kansenkaart nr. 10 staan suggesties voor het koppelen van biodiversiteit aan gebiedsontwikkeling. De ambities vragen om uitwerking in een actieplan. Een plan dat de huidige stand van zaken m.b.t. biodiversiteit in beeld brengt, visie en strategie aangeeft, concrete maatregelen voorstelt, inzet op bewustwording en samenwerking en in samenspraak met gebiedspartijen tot stand komt. Voor het opstellen van een dergelijk plan wordt vooralsnog in 2023 € 20.000 geraamd. In het verdere proces van Omgevingsvisie naar Omgevingsprogramma's zal e.e.a. nader uitgewerkt worden.

2.4.1 Investeringskredieten

2.4.1.1 Vervangen dakconstructie IKC De Brug

In 2021 is het Sedumdak van IKC De Brug getoetst door 2 onafhankelijke technische adviesbureaus. Voor plaatsing van zonnepanelen dient de dakconstructie te worden aangepast. De kosten worden geraamd op € 115.000. De kapitaallasten bedragen € 5.175.

2.4.1.2 *Revitalisatie voetbalvelden Sportclub Westervoort*

Het kunstgrasveld op sportpark Naederhuyse is aan vervanging toe. De kwaliteit zit aan de onderkant van de norm. Naar aanleiding van het raadsbesluit van 14 juni 2021 wordt momenteel onderzocht of verplaatsing van de sportverenigingen naar een nieuw te realiseren sportcomplex en woningbouw op de vrijkomende locaties mogelijk is. De resultaten van deze studie worden in het najaar afgerond en aan college en raad aangeboden. Het is niet meer mogelijk om de levensduur te rekken tot de realisatie van een eventueel nieuw sportcomplex. Het kunstgrasveld op sportpark Naederhuyse is goedgekeurd tot 21 september 2023.

De behoeftebepaling van de KNVB laat zien dat in 2023 renovatie op sportpark Naederhuyse noodzakelijk is, kijkend naar de veldbehoefte. De kosten van een nieuwe kunstgras toplaag zijn € 500.00. Hierbij is rekening gehouden met de forse prijsstijgingen van dit moment. De kapitaallasten bedragen € 60.000 per jaar, bij een afschrijvingstermijn van 10 jaar.

In plaats van een nieuwe kunstgras toplaag kan ook gekozen worden voor revitalisatie in 2023. De kosten hiervan zijn € 60.000. De mat blijft hierdoor van matige kwaliteit, maar wel bespeelbaar en geodgekeurd voor een periode van naar verwachting 2 tot 3 jaar. Afhankelijk van de kennis op dat moment kan een nieuwe afweging worden gemaakt voor de toekomst. Indien er op dat moment gekozen wordt om nieuw kunstgras aan te brengen, dan is verplaatsing van het kunstgras naar de nieuwe locatie wel een reële optie mits dit binnen 4 tot 5 jaar gerealiseerd wordt na het aanbrengen van het nieuwe kunstgras.

De revitalisatie zorgt voor een levensduurverlenging van 2 tot 3 jaar. De hieruit volgende kapitaallasten zijn € 22.000 (afschrijving en rente) vanaf 2024.

2.4.1.3 Revitalisatie voetbalvelden AVW'66

Het kunstgrasveld op sportpark Hamerden is aan vervanging toe. De kwaliteit zit aan de onderkant van de norm. Naar aanleiding van het raadsbesluit van 14 juni 2021 wordt momenteel onderzocht of verplaatsing van de sportverenigingen naar een nieuw te realiseren sportcomplex en woningbouw op de vrijkomende locaties mogelijk is. De resultaten van deze studie worden in het najaar afgerond en aan college en raad aangeboden. Het kunstgrasveld op sportpark Hamerden is goedgekeurd tot 16 december 2023.

AVW'66 heeft op basis van de behoeftebepaling van de KNVB theoretisch gezien voldoende aan de aanwezige natuurgrasvelden op het complex. In de praktijk is het kunstgrasveld noodzakelijk voor het voortbestaan van de vereniging en kan het ook een oplossing bieden voor korfbalvereniging Wesstar. Zonder kunstgrasveld is er daarnaast ook een investering van € 10.000 nodig voor het aanbrengen van veldverlichting op de natuurgrastrainingsvelden en structureel hogere onderhoudskosten van € 5.000 voor het behoud van het natuurgras.

Om het huidige kunstgrasveld beschikbaar te houden is in 2023 een revitalisatie nodig. De kosten hiervan zijn € 60.000. De mat blijft hierdoor van matige kwaliteit, maar wel bespeelbaar en goedgekeurd voor een periode van naar verwachting 4 jaar. Afhankelijk van de kennis op dat moment kan een nieuwe afweging worden gemaakt voor de toekomst.

De revitalisatie zorgt voor een levensduurverlenging van 4 jaar, de hieruit volgende kapitaallasten zijn € 16.000 (afschrijving en rente) vanaf 2024.

2.4.1.4 Achterstanden in groenrenovaties

Grootschalige groenrenovaties in wijken worden al bijna 3 jaar uitgesteld in verband met bezuinigingen en in afwachting van IBOR. Inmiddels liggen er een groot aantal vakken op D-niveau die niet meer op niveau te onderhouden zijn. De achterstand is inmiddels opgelopen tot ruim € 120.000. Om in 2022 een start te maken in het wegwerken van de achterstand is € 50.000 nodig. De kapitaallasten bedragen € 2.667 per jaar.

2.4.1.5 Achterstanden in boombestand

Het boombeheerplan is afgelopen. Door o.a. bezuinigingen is er een grote achterstand in de herplant van bomen ontstaan. Het gaat om bomen die gekapt zijn in de afgelopen jaren door ziekte (o.a. essentaksterfte), droogte, storm etc. Inmiddels is de achterstand opgelopen tot 180 bomen. Om in 2022 een start te maken met het wegwerken van de achterstand is € 35.000 nodig. De kapitaallasten bedragen € 1.283 per jaar.

2.5 Speerpunten

2.5.1 Transformatie

2.A.1	**De transformatie;** **Stevig inzetten op basisvoorzieningen om inwoners de mogelijkheid te geven gezond en veilig te wonen, leven en werken. Het verder ontwikkelen van voorliggende voorzieningen om maatwerk te voorkomen.** **Inzetten op passende hulp: zwaar als nodig en licht als het kan.**
Doel	Het verder versterken van basis voorzieningen om inwoners mogelijkheden te bieden voor sport, cultuur en ontmoeten. Het verder ontwikkelen van voorliggende voorzieningen zodat hulpvragen van inwoners sneller, passend en dichtbij worden opgelost . Eind 2023 is er geen toename te zien van het aantal inwoners dat gebruik maakt van de maatwerkvoorziening begeleiding en groepsbegeleiding WMO en de individuele voorziening behandeling en begeleiding vanuit de jeugdwet. In de beweging van zwaar naar licht zien we eind 2023 een afname van het aantal jeugdigen in de zware verblijfsvoorzieningen en de opbouw van andere en lichtere verblijfsvormen in combinatie met ambulante voorzieningen.

2.A.1	**De transformatie;** **Stevig inzetten op basisvoorzieningen om inwoners de mogelijkheid te geven gezond en veilig te wonen, leven en werken. Het verder ontwikkelen van voorliggende voorzieningen om maatwerk te voorkomen.** **Inzetten op passende hulp: zwaar als nodig en licht als het kan.**
Toelichting	Om inwoners te stimuleren om gezond te leven in de breedste zin van het woord zijn goede basisvoorzieningen nodig. Deze basisvoorzieningen zorgen er voor dat iedere inwoner bijvoorbeeld kan sporten. Een sterke basis voorkomt bijvoorbeeld gezondheidsproblemen en hebben in die zin een preventieve werking. Om het niveau van deze voorzieningen hoog te houden is daar blijvend aandacht voor nodig. Veilige en goed georganiseerde faciliteiten zijn hierbij van groot belang. De basisvoorzieningen zijn als het ware voorliggend aan de voorliggende voorzieningen en vormen samen een keten van mogelijkheden voor inwoners die daar behoefte aan hebben.
	In de afgelopen jaren is er actief en met succes ingezet op de ontwikkeling van voorliggende voorzieningen. Deze zijn vrij toegankelijk zonder beschikking van de gemeente, zoals bijvoorbeeld het jongerenwerk, dagbesteding of het algemeen maatschappelijk werk. We zien bij een toename van het gebruik hiervan een afname van de relatief duurdere maatwerk voorzieningen. In de komende jaren blijft dit aandacht nodig hebben. De ontwikkelingen in de samenleving maken dat de vragen van inwoners aan verandering onderhevig zijn. De gemeente wil hierop blijven inspelen en meebewegen. Ontwikkeling van voorliggende voorzieningen is nooit af. Door vragen van inwoners vroegtijdig te signaleren en hierop in te spelen, wordt mogelijk voorkomen dat problemen te groot worden. Dit vormt de preventieve werking van deze voorzieningen. Daarnaast wordt de druk op voorliggende voorzieningen steeds groter. De wachtlijsten in de GGZ en in de jeugdzorg, maar ook bijvoorbeeld langer zelfstandig thuis blijven wonen, maakt dat de complexiteit van problemen groter wordt. Mede als gevolg van Corona is er een groep inwoners wiens problematiek sterk verergerd is. Problemen die eerder met een maatwerk of individuele voorziening werden opgelost, worden nu meegenomen naar de welzijnswerkers, jongerenwerkers en jongerencoaches. Ook door beleidswijzigingen verandert de doelgroep. Denk hierbij aan de uitstroom uit Beschermd Wonen, de nieuwe wet inburgering die de gemeente meer verantwoordelijkheid geeft bij de inburgering van statushouders en ouderen en dementerenden die niet meer in een verpleeghuis terecht kunnen. De gemeente zet in op versterking van de huidige partners, het betrekken van nieuwe partners en het slim organiseren van activiteiten waarbij samenwerking onderling voorop staat. Een voorbeeld hiervan is het organiseren van activiteiten rondom laaggeletterdheid en cursussen digi-vaardigheid waarbij welzijnspartners en de bibliotheek elkaar vinden en versterken, of het participeren van de RSD in het netwerk van Doen!Westervoort. De inzet op het terugdringen van verblijf en de afbouw van de gesloten jeugdzorg, de maatregelen in de Jeugdbescherming als de uitkomst van de Gelderse Verbeteragenda laten een ontwikkeling zien naar andere en nieuwe vormen van jeugdhulp. Het is de wens om zoveel als mogelijk te voorkomen dat jeugdigen uit huis geplaatst worden. Om dat te kunnen bereiken is een versterkt ambulant voorzieningenniveau en het aanbod van vernieuwende voorzieningen noodzakelijk. Dit vergt een voortgaande transformatie van het zorgaanbod en hiermee van het zorglandschap. De gemeente investeert samen met de zorgaanbieders op deze beweging van zwaar naar licht.

2.A.1	**De transformatie;** **Stevig inzetten op basisvoorzieningen om inwoners de mogelijkheid te geven gezond en veilig te wonen, leven en werken. Het verder ontwikkelen van voorliggende voorzieningen om maatwerk te voorkomen.** **Inzetten op passende hulp: zwaar als nodig en licht als het kan.**
Risico's	Wijzigingen in Rijksbeleid zijn een risico. Deze kunnen een toename van hulpvragen veroorzaken. Doelen kunnen soms alleen bereikt worden door investeringen te doen terwijl de opbrengst vooraf niet altijd concreet is vast te stellen. De werkelijke opbrengst van de inzet van voorliggende voorzieningen is niet expliciet in cijfers uit te drukken. De gemeente betrekt zorgaanbieders van verblijf en ambulant in de beweging naar nul uithuisplaatsingen. Dit is een beweging van langere duur die tijd nodig heeft om de resultaten te kunnen boeken. En waarbij het investeren op de relatie maar ook het activeren en aanzetten tot verandering bij zorgaanbieders binnen de regionale samenwerking met de 10 andere gemeenten de nodige tijd en inzet vereist.
Planning	Gestart in 2022 en loopt door in 2023. Daarna wordt opnieuw de balans opgemaakt. Zie hiervoor speerpunt 2.
Financiën	Inmiddels zien we een terugloop van inwoners die gebruik maken van maatwerkvoorzieningen WMO en individuele voorzieningen Jeugdhulp. Omdat de druk op voorliggende voorzieningen sterk toeneemt wordt voorgesteld om vanuit die budgetten geld over te zetten naar de voorliggende voorzieningen. €150.000 dekken uit budget maatwerkvoorzieningen WMO €50.000 dekken uit budget individuele jeugdhulp
Participatie	Bij het vormgeven van de acties in dit speerpunt worden inwoners gevraagd input te leveren op, voor hen, relevante onderwerpen.

2.5.2 Samen Sterk 2.0

2.A.2	**Samen Sterk versie 2.0**
Doel	In 2023 start een proces om te komen tot een beleidskader Sociaal domein (Samen Sterk versie 2.0). Na de evaluatie van Samen Sterk in 2022 start een proces met onze partners om te komen tot een gezamenlijke richting, een gezamenlijk beeld van de opgave en ons toekomstige zorglandschap.
Toelichting	In 2020 is het beleidskader Samen Sterk opgesteld. Vanuit dit kader is middels een programmatische aanpak ingezet op het op orde brengen van een aantal zaken in het sociaal domein en grip op de uitgaven. Hiervoor zijn diverse acties ingezet. Veel van de ingezette acties zijn, of worden, in 2022 afgerond. Het programma wordt in 2022 geëvalueerd en de programmatische aanpak kan daarmee in 2022/2023 worden afgerond. Zoals uit speerpunt 2.1 al blijkt; de transformatie in het Sociaal Domein vraagt blijvend de aandacht. Transformeren is een beweging die nog minstens de komende 10-15 jaar beslaat. De transformatie speelt zich af in een dynamische omgeving, die steeds opnieuw bijstelling, aanpassing en hernieuwde bepaling van richting vraagt. Om deze transformatie goed gericht te houden is het noodzakelijk om met elkaar te bepalen of de ingeslagen richting nog de juiste is of dat deze moet worden bijgesteld. Daarvoor is input van inwoners nodig, partnerschap met de partijen in het voorliggende veld en de zorgaanbieders, maar ook de samenhang met andere gemeentelijke taakvelden zoals sport en woningbouw. Het is noodzakelijk om een beeld te hebben van onze toekomstige samenleving: • Wat vinden inwoners belangrijk? • Wat kunnen inwoners zelf? • Waar zijn al goede initiatieven? • Waarvoor staat ons maatschappelijk veld aan de lat? • Welke sociale basis is in de toekomst nodig? Antwoorden op deze vragen helpen ons bij het vorm geven van ons toekomstig zorglandschap en waar nodig nieuwe of andere prioriteiten te stellen. Bijvoorbeeld: Het inzetten van een ‘beweging van nul’ (geen kinderen uit huis plaatsen) en ‘beschermd thuis’ stelt de gemeente voor een opgave in de voorzieningen die aanwezig moeten zijn, maar behelst ook een woningvraagstuk. De veranderingen kunnen alleen in partnerschap vormgegeven worden. De richting is nodig om te kunnen sturen en samen door te ontwikkelen. De uitgangspunten uit het huidige kader zullen nog steeds gelden, maar worden met elkaar en onze partners aangescherpt.
Risico’s	nu nog niet van toepassing
Planning	start in 2023
Financiën	niet van toepassing
Participatie	Samen Sterk 2.0 vraagt input van inwoners, maatschappelijk partners, zorgaanbieders en collega’s uit diverse andere beleidsterreinen.

2.6 Wat gaat het ons kosten?

Financiële ontwikkeling	2022	2023	2024	2025	2026
2.2 Externe ontwikkelingen					
2.2.1 Wet Maatschappelijke Ondersteuning					
2.2.2 Jeugdhulp, WMO huishoudelijke ondersteuning					
2.2.3 Regionale Samenwerking arbeidsmarkt					
2.2.4 Breed offensief					
2.2.5 Coronagelden					
2.2.6 Onderwijsachterstanden 2023-2026					
2.2.7 Prijsstijgingen					
2.3 Autonome ontwikkelingen					
2.3.1 Aanvulling jeugd					
2.3.1.1 Besparing budget jeugd	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
2.3.2 Opbouw/versterken lokale infrastructuur beschermd wonen	0				
2.3.3 Verlenging dienstverlening Scalabor		0	89.000	195.000	
2.3.4 Openbare gezondheidszorg (VGGM)	-40.000	-40.000			
2.3.5 Specifieke uitkering Wet inburgering	0				
2.3.6 Kosten ICT-inburgering	2.040				
2.3.7 Eenmalige energietoeslag					
2.3.8 Spuk BOSS-akkoord	0				
2.3.9 Spuk preventieakkoorden/-aanpakken 2022	0				
2.3.10 Santé Partners	0				
2.3.11 Gymonderwijs	-25.000				
2.3.12 Opstellen beheerplan groen	-10.000				
TOTAAL 2.3 AUTONOME ONTWIKKELINGEN	**27.040**	**60.000**	**189.000**	**295.000**	**100.000**
2.4 Wensen/keuzemogelijkheden					
2.4.1 Toezichthouder zorg fraude	-35.000	0	0	0	0
2.4.2 Structurele aanpak jeugd/jeugdgroepen		-26.000	-26.000	-26.000	
2.4.3 Inclusie		-10.000			
2.4.4 MEE Gelderse Poort	0	0	0	0	0
2.4.5 Wijkopbouwwerk		0	0	0	0
2.4.6 Stichting Inloophuis De herberg	0	0	0	0	0
2.4.7 Coördinator Doen	-20.000				
2.4.8 Santé Partners	-20.500	-10.328	-10.328	-10.328	-10.328
2.4.9 Bezuiniging op Kunstwerk! bibliotheek De Liemers uitstellen		-66.786			
2.4.10 Overlast door ziekten en plagen	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
2.4.11 Biodiversiteit		-20.000			
2.4.1 Investeringskredieten					

Financiële ontwikkeling	2022	2023	2024	2025	2026
2.4.1.1 Vervangen dakconstructie IKC De Brug		-5.175	-5.175	-5.175	-5.175
2.4.1.2 Revitalisatie voetbalvelden Sportclub Westervoort			-22.000	-22.000	-22.000
2.4.1.3 Revitalisatie voetbalvelden AVW'66			-16.000	-16.000	-16.000
2.4.1.4 Achterstanden in groenrenovaties		-2.667	-2.667	-2.667	-2.667
2.4.1.5 Achterstanden in boombestand		-1.283	-1.283	-1.283	-1.283
TOTAAL 2.4 WENSEN/KEUZES	**-84.500**	**-151.239**	**-92.453**	**-92.453**	**-66.453**
2.5 Speerpunten					
2.5.1 Transformatie					
2.5.2 Samen Sterk versie 2.0					
TOTAAL 2.5 SPEERPUNTEN	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal financiële ontwikkelingen	**-57.460**	**-91.239**	**96.547**	**202.547**	**33.547**

Bedragen in €

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

In Westervoort is het goed leven, wonen en werken. De gemeente werkt aan een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Toelichting

De gemeente wil de bestaande economische structuur behouden en versterken op zowel de bedrijventerreinen Het Ambacht en Het Hazeland als in de winkelgebieden. Het behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau is belangrijk. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Westervoort belangrijke randvoorwaarden.

Een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in onze gemeente is belangrijk. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

De gemeente stimuleert en faciliteert en is hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Westervoort. Daarbij heeft de gemeente een verbindende rol en is zich bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Westervoort.

Hoofddoelen

Daarom wordt ingezet op:

- Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.
- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

3.2 Externe ontwikkelingen

3.2.1 Verdere economische groei

Nog voordat de coronacrisis uitbrak was ook in Westervoort de voorspoedige economische ontwikkeling merkbaar. Het werkloosheidspercentage is gedaald tot 2,9 %. Op de bedrijventerreinen en ook de bedrijventerreinen van onze buurgemeente Duiven is weer volop nieuwe bedrijvigheid zichtbaar. Het bevestigt het belang van de Liemerse economie voor de regio Arnhem Nijmegen. Verwacht mag worden dat door de geplande verbreding van de A12, de verlenging van de A15 en de in gang gezette energietransitie de economische positie van de Liemers nog kan verbeteren. Dat biedt ook perspectief voor verdere uitvoering van het gemeentelijk economisch kader voor het centrumgebied en omgeving, en de verdere ontwikkeling van het Ambacht. Ook Westervoort participeert in de uitvoering van de recent vastgestelde Liemerse Economische Visie en de oprichting van de Liemerse Ambassade.

3.2.2 Richting circulaire economie en duurzaamheid

Circulaire economie

In 2018 is een start gemaakt met het gemeentelijke programma Circulaire Economie.
Het programma circulaire economie bestaat uit drie programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie).

Voor de programmalijn Energietransitie is de ambitie inmiddels vastgelegd in het Klimaatakkoord en de, inmiddels in werking getreden, Klimaatwet: 49% CO2 reductie in 2030-, 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050. Met de inwerkingtreding van de Klimaatwet zijn lokale ambities verworden tot wettelijke taken. Inmiddels is het onderzoek door de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) ‘Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2022 – 2030’ afgerond en is het advies van het

ROB ‘Van Parijs naar Praktijk, bekostiging en besturing van de decentrale uitvoering van het klimaatakkoord’ bekend. Het ROB concludeert dat er 28 nieuwe of (sterk) geïntensiveerde taken voor gemeenten zijn in het kader van de energietransitie. Kleine gemeenten hebben voor de invulling van hun rol 8-9 (extra) fte nodig. Daarnaast zijn er substantiële materiele kosten vooral voor technisch onderzoek. Het ROB adviseert het Rijk om gemeenten hier structureel voor te compenseren. Later dit jaar volgt er inzicht in de wijze waarop en de mate waarin dit plaats zal vinden.

De programmalijn Klimaatadaptatie bestaat uit de grote opgave om de kwetsbaarheid als gevolg van klimaatverandering te verminderen met als doelstelling: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. Deze plicht is vastgelegd in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. De zogenaamde stresstest is afgerond en de risico’s voor wat betreft de thema’s verdroging, wateroverlast, waterveiligheid en hittestress zijn inzichtelijk. Ook de klimaatdialoog (voorheen ‘risicodialoog’), met zowel inwoners, veiligheidsregio, bedrijven en andere stakeholders, is afgerond. Tot slot zijn de strategische uitgangspunten vastgesteld en wordt op dit moment gewerkt aan een uitvoeringsplan. Dit gehele proces wordt voor 50% gefinancierd door het Rijk. De overige 50% wordt gedekt uit het gemeentelijk Watertakenplan.

De programmalijn Circulariteit ziet toe op de grondstoffentransitie en reststromen verwaarding waarbij grondstoffen efficiënt moeten worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. De inmiddels vastgestelde doelstelling van deze programmalijn is: volledig circulair in 2050. Wil Nederland de beoogde CO2 reductie halen dan kan dat alleen bereikt worden als ook de grondstoffentransitie gerealiseerd wordt. De ambities voor alle drie programmalijnen kunnen alleen gerealiseerd worden met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in het ‘hart’ van het programma geplaatst. Hiertoe is een communicatiestrategie, het beeldmerk en platform ’Samen1Nergie’ en een participatie strategie ontwikkeld. Naast de ‘reguliere’ participatie in deelprojecten en het organiseren van collectieve inkoopacties ondersteunt de energiecoöperatie ‘Energie De Liemers’ bij de oprichting. Ook is samen met ondernemersverenigingen een gedragen gebiedsgerichte aanpak voor bedrijven(terreinen) ontwikkeld. De klankbordgroep wordt bij de voorbereiding van nieuw beleid betrokken.

De opgaven hebben een bovenlokaal karakter. Daarom werkt de gemeente samen met de Liemerse gemeenten, Waterschap Rijn en IJssel, Liander, de provincie Gelderland en de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen. Onze Groene Metropool Regio (regio Arnhem-Nijmegen) profileert zich als circulaire regio. De samenwerking met andere gemeenten uit de regio Arnhem Nijmegen en de provincie Gelderland in de Regionale Energiestrategie (RES) en de Regionale Strategie Warmte (RSW) is niet vrijblijvend en vraagt veel inzet om onze positie goed te borgen. De opgaven kenmerken zich door een grote mate van integraliteit. In bijvoorbeeld de Woondeal komen circulaire ontwerpen en materiaalgebruik als belangrijke voorwaarde terug.

3.2.3 De woningmarkt

Tot 2040 zijn in Nederland grote demografische veranderingen voorzien. Zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie. Het aantal huishoudens blijft door de gezinsverdunning (toename van het aantal kleinere 1- en tweepersoonshuishoudens) groeien. Zo zijn er tot 2030 zo’n 1 miljoen extra woningen nodig in Nederland. Ook in de regio Arnhem-Nijmegen, in de Liemers en in Westervoort blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig. Voor de Liemers is in het regionale woningmarktonderzoek de groei van de woningbehoefte berekend op 4.850 woningen. Dat is een groei van de woningvoorraad met 8,4%. Ter vergelijking de berekende groei van de woningvoorraad van Arnhem tot 2040 is 12,5%. De verwachting op basis van het regionale woningmarktonderzoek 2019 is dat ook in Westervoort het aantal huishoudens en daarmee de woningbehoefte zullen blijven groeien. Om aan het Westervoortse aandeel in de groei van de Liemerse woningbehoefte te kunnen voldoen en om het woningtekort te kunnen inlopen is de verwachting dat ook voor Westervoort sprake zal zijn van een groei van 8,4% van de woningvoorraad. Dat betekent dat er tot 2040 voor bijna 750 woningen plannen moeten komen. Het gaat bij de plannen om zowel inbreidings- als uitbreidingslocaties. Het

streven is die woningen toe te voegen die leiden tot een meer evenwichtige woningvoorraad en een bijhorende meer evenwichtige samenstelling van de bevolking.

3.2.4 Nieuwe ontwikkelingen 'Naar een nieuwe Omgevingswet'

Recentelijk heeft de minister wederom aan de kamer laten weten dat de invoeringsdatum van 1-7-2022 zal worden verschoven naar 1-1-2023. De belangrijkste reden hiervoor is de zorg omtrent de kwaliteit van de landelijke ICT-ontwikkeling (DSO). DSO staat voor Digitaal Stelsel Omgevingswet. Gelijktijdig met de invoering van de Omgevingswet wordt ook de Wet kwaliteitsborging (Wkb) ingevoerd. Deze wet heeft ook invloed op de vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het doel van de Omgevingswet is om de wetgeving inzichtelijker te maken, om samenhangende benadering van beleid en regelgeving mogelijk te maken, de besluitvorming te versnellen en dat er ruimte ontstaat voor bestuurlijke afweging. Voor deze complexe implementatie is een programmaplan opgesteld. Hierbij wordt de routemap van de VNG gevolgd. Het programmaplan bestaat uit een aantal verschillende onderdelen, te weten: bestuurlijk/ beleidsmatig, systeemniveau (DSO) en de randvoorwaarden die belangrijk zijn voor de uitvoering van het werk.

3.2.5 Vermindering legesinkomsten vanwege invoering Wet kwaliteitsborging

In verband met het uitstel van de invoeringsdatum van de Omgevingswet zal ook de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) later ingevoerd worden. Dit betekent dat er in ieder geval tot 2023 nog geen sprake is van derving leges inkomsten vanwege deze wet. Er wordt gewerkt aan een nieuwe legesverordening omgevingsvergunning waarin de financiële gevolgen van de Wkb verdisconteerd worden. Hiermee kan de impact van de inwerkingtreding van deze wet geminimaliseerd worden.

3.2.6 Ontwikkelingen in het beheer van de openbare ruimte

De openbare ruimte staat onder druk. Met bestaande middelen is het niet mogelijk al het beheer en onderhoud in de openbare ruimte uit te voeren conform vastgestelde beheerniveaus. Daarover is de gemeenteraad op 7 december 2020 geïnformeerd op basis van het rapport “Basis in Beeld”. De gemeenteraad heeft toen de opdracht meegegeven om binnen het totale budget dat nu beschikbaar is voor het onderhoud van de openbare ruimte oplossingen te vinden. Deze oplossing wordt nu gevonden in het verlagen van alle onderhoudsniveaus naar C-niveau. De besparing die dat oplevert dekt de tekorten binnen het reguliere onderhoud.

Daarnaast is uit de weginspectie van 2021 gebleken dat de kwaliteit van de verhardingen hard achteruit gaat. Tijdens deze inspectie is geconstateerd dat 131.693 m2 verhardingen, schades hebben die onder het minimale C-niveau liggen. De totatele kosten voor herstel zijn berekend op € 2.216.102. Achterstallig onderhoud zorgt voor functieverlies, kapitaalvernietiging, juridische aansprakelijkheid en sociale onveiligheid en moet zo snel mogelijk worden opgelost. Over de financiële vertaling meer onder Beleidsbegroting, paragraaf 3, Onderhoud Kapitaalgoederen.

3.2.7 Prijsstijgingen

Vanaf eind 2021 zijn de prijzen van grondstoffen en loonkosten enorm gestegen. Deze stijgingen komen doordat de prijs van gas en olie hoog zijn maar ook van staal en hout. Daarnaast kampt de grond- weg en waterbouw sector met een groot tekort aan personeel. Omdat deze stijging door de aannemers niet voorzien had kunnen worden is het principe van Redelijkheid en Billijkheid van toepassing op lopende contracten. Een deel van de stijgende kosten moeten daarom met de aannemer worden verrekend. Bij aanbesteding van werken zullen hogere prijzen worden gerekend waardoor budget dat was aangevraagd niet voldoende is.

3.3 Autonome financiële ontwikkelingen

3.3.1 Opstellen beheerplannen verhardingen, riolering en openbare verlichting

Naar verwachting wordt in het derde kwartaal van 2022 het Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR) in de raad behandeld. Na vaststelling moeten beheerplannen worden opgesteld waarin uitgangspunten uit het beleid uitgewerkt worden naar beheeruitgangspunten en maatregelen. Ook in het schrijven van de Provincie Gelderland is aangegeven dat het opstellen van beheerplannen noodzakelijk is om duurzaam financieel beheer op de kapitaalgoederen mogelijk te maken. Het beheerplan riolering wordt uit het watertakenplan betaald. Voor de andere disciplines is budget nodig. De kosten voor het in 2022 opstellen van beheerplannen verhardingen en openbare verlichting bedragen eenmalig € 17.500.

3.3.2 Financiële gevolgen uitstel inwerkingtreding Omgevingswet

Het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft financiële gevolgen voor 2022 en verdere jaren. Er is een extra budget nodig voor benodigde inhuur ter ondersteuning en compensatie van reguliere taken, het beheer en door ontwikkelen van het DSO, het opleidingsplan, verdere doorontwikkeling van het Omgevingsplan en Omgevingsvergunning en het komen tot toepasbare regels eigen verordeningen en de benodigde middelen voor communicatie en participatie.

In de meicirculaire 2022 zal er duidelijkheid komen over de beschikbaarstelling van extra gelden vanuit het rijk voor de implementatie van de Omgevingswet. De verwachting is dat de benodigde extra financiële middelen voor 2022 en de volgende jaren (geheel of gedeeltelijk) gedekt kunnen worden uit deze bijdrage vanuit de rijksmiddelen. Hierover wordt de raad middels een kennisgeving in de loop van 2022 nader geïnformeerd. Zie ook speerpunt 3.C.1.

Het gaat voor Westervoort om de volgende bedragen:

Bijstelling	2022	2023	2024	2025	2026
Westervoort	19.055	-1.480	-1.480	9.620	24.420

3.3.3 Overdracht bodemtaken vanuit provincie

Met de invoering van de Omgevingswet komt de Wet bodembescherming te vervallen en vindt er een verschuiving plaats van bodemtaken van provincie naar gemeente. Gemeenten worden het bevoegde gezag voor de (huidige) gevallen van ernstige bodemverontreiniging. De gemeente wordt verantwoordelijk voor het correct omgaan met bodemverontreinigingen en verontreinigde grond binnen de gemeente. Deze nieuwe taken omvatten het beoordelen van een melding / Plan van Aanpak / saneringsplan, het toezicht op bodemsaneringen, het beoordelen van evaluaties en het verstrekken van informatie. Maar ook de regels voor grondverzet, welke op dit moment zijn geregeld in het Besluit bodemkwaliteit veranderen onder de Omgevingswet. Zo wordt er onder andere een graafmelding doorgevoerd, met het doel beter (toe)zicht te realiseren op de gehele keten van grondverzet. Op dit moment voert de Omgevingsdienst Regio Arnhem deze taken voor de provincie uit. Kennis, kunde en capaciteit is daar aanwezig om deze taken ook voor de gemeente te kunnen uitvoeren. Deze ontbreekt binnen de gemeente. Om deze taken te kunnen uitvoeren is door de ODRA een raming gemaakt. Voor Westervoort zullen deze taken op een bedrag van € 14.100 geraamd worden. Indien hiervoor geld vanuit het Rijk meekomt zal dit bedrag lager uitvallen.

3.3.4 Kosten stijging afvalinzameling

De indexering van het contract met Prezero bedraagt voor 2022 9,3%. Hierdoor stijgen een aantal kosten met betrekking tot de inzameling van afval. De stijging bedraagt € 30.000 en wordt gedekt uit de voorziening afvalinzameling.

3.3.5 Opstellen Mobiliteitsplan

De Planwet Verkeer en Vervoer schrijft in artikel 8 voor dat de gemeente zorgdraagt voor het – zichtbaar – voeren van een samenhangend en uitvoeringsgericht verkeers- en vervoersbeleid, dat richting geeft aan de te nemen beslissingen inzake verkeer en vervoer.

De gemeente is op basis van de Planwet Verkeer en Vervoer dus niet verplicht om specifiek een gemeentelijk verkeers- en vervoerplan op te stellen. Wel heeft de gemeente een zorgplicht. Bestaande plannen zijn sterk verouderd en niet meer bruikbaar binnen de opgaven die eraan komen. Denk daarbij aan de uitbreiding van Westervoort Noord en plannen in het Centrum. Dit houdt in dat een zichtbaar, geïntegreerd en uitvoeringsgericht verkeers- en vervoerbeleid ontwikkeld moet worden. Het interactief met de samenleving en belangenpartijen opstellen van een integraal beleidsplan zou circa € 40.000 kosten. Het in 2022 niet interactief opstellen van een compact samenhangend en uitvoeringsgericht beleidsplan kost € 20.000.

3.4 Wensen / keuze-mogelijkheden

3.4.1 Impuls strategische denk- en doekracht Groene Metropoolregio

In Westervoort is het goed leven en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. We creëren ruimte voor gerichte ontwikkelingen en initiatieven. Wij willen die betrouwbare en betrokken partner zijn die goed in staat is daar aan bij te dragen. Afspraken die grote invloed hebben op de lokale werk-, woon- en leefomgeving worden steeds vaker op regionale schaal gemaakt. Om de lokale belangen te kunnen borgen en die betrouwbare en betrokken partner te kunnen blijven, is het daarom van groot belang daadwerkelijk aanwezig te zijn en inbreng te hebben op regionale schaal. Daar is stevige strategische denk- en doekracht voor nodig. In dit kader hebben de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in het najaar van 2021 beslist over de deelname aan de vijf opgaven. Vervolgens is het van belang om te bepalen op welke van de vijf opgaven Westervoort actief wil inzetten om haar belangen regionaal te borgen. Zowel bestuurlijk als ambtelijk. Om regionaal de inbreng te hebben is eerst een interne professionaliseringsslag noodzakelijk, te beginnen bij de investering in voldoende strategische denk- en doekracht. Door de vijf opgaven slim te combineren met autonome interne werkzaamheden zoals verkeer/mobiliteit, economische zaken, het programma CE, klimaatadaptatie, woningbouwontwikkeling en VTE voorzien we in 2022 een last van € 37.000. Dit geeft mogelijkheden om keuzes te verkennen om voor de komende jaren te kunnen besluiten over structurele deelname.

3.4.2 Liemerse Ambassade

De Liemerse Ambassade is een triple helix-organisatie die in 2020 van start is gegaan. De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben zich hier in eerste instantie voor drie jaar aan gecommitteerd en werken samen met ondernemers (verenigingen) en onderwijs aan verschillende projecten, zoals het Techniekpact en onderwijs challenges. Ook geeft de Ambassade uitvoering aan de Liemerse Economische Visie met als speerpunten logistiek, maakindustrie, vrijetijdseconomie en de regionale ontwikkelagenda. Voorgesteld wordt om deelname van Westervoort aan de Liemerse Ambassade ook in 2023, 2024 en 2025 te continueren op basis van een jaarlijkse bijdrage van € 1 per inwoner.

3.4.3 Project- en programma assistent Ruimtelijke ordening

Door de toename van (complexe) ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente Westervoort, in combinatie met de ambtelijke rol in bijbehorende advisering, toetsing en bewaken van de financiële kant van ruimtelijke ontwikkelingsplannen, zien we dat we dat de interne organisatie zowel organisatorisch als qua capaciteit niet op voldoende sterkte zit. Twee van de belangrijkste verbeterpunten zitten in het toewerken naar ‘het meer in control zijn’ en een ‘heroriëntatie op het ruimtelijke ontwikkeldeel’ van de organisatie. Op het onderdeel ‘control’ is een flinke verbeterslag noodzakelijk om financiële risico’s op (toekomstige) grondexploitaties en anterieure overeenkomsten te managen. Daar wordt op dit moment hard aan gewerkt en zal leiden tot een nieuwe set van afspraken in een nieuwe werkstructuur. Waar het gaat om het onderdeel heroriëntatie zien we dat de huidige projectleiders een stuk effectiviteit missen door een gebrek aan (administratieve) ondersteuning. Hierdoor pakken zij te veel uitvoerende zaken op en zijn zij

minder in staat om effectief te sturen, te anticiperen op ontwikkelingen en daarbij bestuurders bij te staan. Om de projectleiders structureel in hun kracht te zetten en ze maximaal te laten renderen stellen we voor hen in hun werkzaamheden te ontlasten door financiële ruimte te creëren voor de noodzakelijke investering in de vorm van een project en programma-assistent Ruimtelijke Ontwikkeling (administratieve ondersteuning). We stellen voor om hiervoor een structurele bijdrage beschikbaar te stellen van € 25.000.

3.4.4 Onderzoek naar afvalbeheer

Gemeente Westervoort heeft een contract voor het inzamelen van het huishoudelijke afval tot en met 2024. Dit is inclusief de verlenging van twee jaar. De afvalmarkt verandert in hoog tempo. Over het algemeen is de ervaring dat in deze markt bij aanbestedingen slechts weinig en vaak zelfs maar één aanbieder inschrijft. Steeds meer gemeenten treden toe tot een overheid gedomineerde organisatie. Dat is een overheid BV of een gemeenschappelijke regeling tussen gemeentelijke aandeelhouders. Omdat de kosten de laatste jaren explosief stijgen kan overwogen worden om toe te treden tot een overheid gedomineerde organisatie. Om alle voordelen en nadelen goed in beeld te brengen en kansrijke mogelijkheden uit te werken is in 2022 een bedrag van € 15.000 nodig. Dit bedrag kan worden gedekt uit de voorziening afvalinzameling.

3.4.5 Aanpak zwerfafval

De aanpak van zwerfafval is belangrijk voor een schone omgeving en krijgt de laatste jaren steeds meer aandacht. Westervoort werkt hier samen met GoClean aan door het ondersteunen van schoonwandelaars en het organiseren van opruimacties zoals het Rijnjutten en de landelijke opschoondag. Westervoort neemt deel aan het Zwerfafvalkompas, waarin data van GoClean en schoonwandelaars via de Litterati-app worden vastgelegd. Er is onvoldoende capaciteit om invulling te kunnen geven aan de activiteiten, ambities en vraag uit de samenleving. Om hieraan uitvoering te kunnen geven is nog in 2022 extra formatie nodig van 0,5 fte. De kosten bedragen € 16.650 (37 % aandeel Westervoort).

3.4.6 Extra capaciteit verlening omgevingsvergunningen

In 2021 is ruim € 52.000 meer aan leges geïnd dan in de begroting 2021 is opgenomen. Dit is te verklaren uit het feit dat er meerdere grotere bouwwerken zijn vergund dan voorzien. Deze extra inkomsten zijn gerealiseerd met extra inhuur capaciteit. Ook voor 2022 worden veel extra aanvragen verwacht (met name realisatie woningbouw) waar extra capaciteit voor nodig is. Daarnaast treedt per 1 januari 2023 de Omgevingswet in werking wat voor de aanvrager ook veel veranderingen betekent. De verwachting is dat er zeker in de tweede helft van het jaar 2022 extra aanvragen binnen zullen komen onder de nu nog geldende (en bekende) regelgeving. Om voldoende capaciteit op vergunningverlening te borgen zodat we deze extra stroom aan aanvragen kunnen behandelen, is extra inhuur nodig in 2022. De bekostiging van deze extra inhuur is € 37.580.

3.4.7 Liemerse Economische Visie

Er is een Liemerse Economische Visie opgesteld voor de jaren 2020, 2021 en 2022 door de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar, Montferland en Doesburg, waar door de Liemerse Ambassade uitvoering aan wordt gegeven. De speerpunten zijn logistiek, maakindustrie, vrijetijdseconomie en de regionale ontwikkelagenda. In 2022 moet het programma voor 2024, 2025 en 2026 worden opgesteld, waardoor nu nog geen bedrag kan worden vastgesteld. Ter indicatie: de eerste drie jaren ging het om een totaalbudget van € 455.000. Voor Westervoort ging het om een jaarlijkse bijdrage van ruim € 18.000.

3.4.8 Wandelnetwerk Westervoort

De provincie Gelderland heeft aangegeven dat de voorkeur ernaar uitgaat dat in de hele provincie eenzelfde wandelnetwerk wordt uitgerold zodat inwoners en bezoekers ervoor kunnen kiezen om de hele provincie door te wandelen op een herkenbare, eenduidige manier. Meerdere gemeenten zijn al gestart met het wandelkeuzepuntennetwerk waarvoor gekozen is. De gemeente Zevenaar is al aangesloten en de wens ligt ook in onze buurgemeente Duiven voor. Vanuit de Ontspannen Regio (GMR) wordt het uitrollen hiervan aangestuurd, met een 50% cofinanciering vanuit de

provincie. Voorgesteld wordt om als gemeente Westervoort in 2023 aan te sluiten. Hiervoor is een eenmalig budget van € 8.185 nodig en een jaarlijks onderhoudsbudget van € 660.

3.4.9 Versterken vrijwilligersnetwerk en recreatieve ontsluiting

Binnen de provinciale subsidieregeling ‘Landschap en Biodiversiteit’ is € 25.000 subsidie verkregen voor het versterken van het vrijwilligersnetwerk ten gunste van het ontwikkelen van een ‘Klompenpad’. Hiermee wordt aangesloten bij een wens vanuit de samenleving en de landschappelijke beleidsambities. Het project dient binnen 4 jaar gerealiseerd te zijn. Daarvoor dient er voor 1 november 2023 een cofinanciering van € 25.000 beschikbaar te worden gesteld. Binnen de reguliere budgetten is hiervoor geen ruimte.

3.4.10 Liemerse Uitdaging

De Liemerse Uitdaging is een bemiddelingsbureau in vraag en aanbod van materialen, middelen en menskracht. Een ondernemersnetwerk waarin bedrijven gestimuleerd worden om hun maatschappelijke betrokkenheid te tonen in concrete acties om daarmee het leefklimaat in de Liemers te verbeteren. In 2020 zijn er 278 matches gerealiseerd, die in geld een waarde vertegenwoordigen van € 242.015. De Liemerse gemeenten dragen financieel aan dit bureau bij. Tot voor kort ook de gemeente Westervoort, maar Westervoort moest hiermee stoppen gelet op de financiële situatie. Voorgesteld wordt om vanaf 2023 weer structureel mee te doen als founder ten bedrage van € 5.000 per jaar.

3.4.11 Groene Metropoolregio

Vanuit de Groene Metropoolregio wordt er een hogere inwonerbijdrage gevraagd voor de opgaven dan dat in de begroting staat. Vanaf 2023 dient een bedrag van € 14.000 structureel bijgeraamd te worden.

De Groene Metropoolregio (GMR) is een samenwerking met meerdere gemeenten in Gelderland. In 2021 zijn vijf regionale opgaven vastgesteld.

- Verbonden regio
- Productieve regio
- Circulaire regio
- Ontspannen regio
- Groene groeiregio

3.4.12 DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (Scenario B)

Gelijktijdig met de behandeling van deze Voorjaarsnota ligt het raadsvoorstel DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie voor. In het raadsvoorstel wordt voorgesteld dat kosten voor maatregelen ten behoeve van wateroverlast en droogte bekostigd worden uit het watertakenplan. De maatregelen voor hittestress mogen niet uit het watertakenplan worden bekostigd. Dit wordt nader toegelicht in het separate raadsvoorstel. Vooruitlopend op de besluitvorming voorafgaand aan de Voorjaarsnota zijn de extra kosten opgenomen in de Voorjaarsnota. De kosten voor maatregelen hittestress uit het Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie bij scenario B bedragen:

hittestress maatregelen scenario B (Westervoort)	*exploitatie + investeringen gekapitaliseerd*
2023	€ 29.356
2024	€ 36.058
2025	€ 23.749
2026	€ 27.227
2027	€ 25.297

3.4.13 DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), Westervoortse oplegger bij het Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie

De maatregelen voor hittestress mogen niet uit het watertakenplan worden bekostigd en zijn daarom vooruitlopend op besluitvorming in de gemeenteraad opgenomen in de Voorjaarsnota. Naast het scenario B zijn er in Westervoort meer ambities. Deze zijn opgenomen in de “Westervoortse Oplegger” die is bijgevoegd bij het Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie. De kosten voor maatregelen hittestress in de “Westervoortse Oplegger” bedragen bovenop de kosten scenario B:

hittestress maatregelen PLUS variant Westervoort	*exploitatie + investeringen gekapitaliseerd (bovenop scenario B)*
2023	€ 12.500
2024	€ 15.521
2025	€ 18.542
2026	€ 21.563
2027	€ 21.563

3.4.14 Ontwikkelingsvisie de Pals, adviesteam verkeer

In de visie is het oprichten van adviesteam verkeer benoemd die zich bezig gaat houden met de verkeersafwikkeling op de Pals. Hiervoor moeten onderzoeken zoals verkeerstelingen en vervolgonderzoeken worden uitgezet. Voor deze onderzoeken wordt voor 2022 € 5.000 geraamd.

3.4.1 Investeringskredieten

3.4.1.1 Aanpassing Drempel Dorpstraat

Om het collegebesluit Z/22/089870/ADV/22/201549464 Moties Dorpstraat/Hamersestraat uit te voeren is in 2022 extra budget nodig om de verkeersdrempels bij de overgangen asfalt-klinkers (nabij het spoorviaduct en de Brouwerslaan) aan te kunnen passen. De kosten bedragen € 36.000. De Kapitaallasten bedragen € 1.920.

3.4.1.2 Vervangen Brug Lange Maat

Voor de vervanging van de brug is een budget beschikbaar gesteld van € 34.840. Door de toenemende prijsstijgingen is dit bedrag niet voldoende en dient er in 2022 € 4.445 te worden bijgeraamd. De kapitaallasten bedragen € 237.

3.4.1.3 Project Heilweg

Tijdens de voorbereiding van het project reconstructie Heilweg is gebleken dat de kosten hoger zijn dan vooraf geraamd. Om het project in 2023 uit te kunnen voeren is een extra bedrag van € 525.000 nodig. Hiervan wordt € 469.255 gedekt uit rehabilitatieplan wegen, fietspadenplan en watertakenplan. De gemeenteraad heeft gelijktijdig aan de behandeling van de Voorjaarsnota een raadsvoorstel ter besluitvorming hierover voorliggen. De kapitaallasten van het extra krediet van € 55.745 bedragen vanaf 2024 € 2.045 en zijn vooruitlopend op de besluitvorming reeds opgenomen in de Voorjaarsnota.

3.4.1.4 Afkoppelen hemelwater Mosterdhof

Met de voorbereiding van het project Mosterdhof zijn nieuwe kansen aan het licht gekomen. Er zijn mogelijkheden om hemelwater af te koppelen en te infiltreren. Dit zijn belangrijke doelstelling die passen binnen de ambities op duurzaamheid en klimaatadaptatie. De extra kosten ramen wij op € 215.000 en kunnen worden gedekt uit het Watertakenplan.

3.5 Speerpunten

3.5.1 Haalbaarheidsversplaatsing sportclubs Westervoort

Op 14 juni 2021 heeft de gemeenteraad opdracht gegeven voor een verdere studie naar de haalbaarheid van de gebiedsontwikkeling Westervoort Noord. Enerzijds de verplaatsing van de sportclubs naar een nieuw sportcomplex en anderszins de ontwikkeling van woningbouw op de hierdoor vrijkomende locaties.

Inmiddels zijn hiertoe gesprekken opgestart met de vier buitenport verenigingen (SCW, AVW'66, TVW en KV Wesstar). Met de verenigingen worden 2 scenario's uitgewerkt: 1. alle verenigingen naar een nieuw sportcomplex, 2. de voetbalverenigingen en korfbal naar een nieuw complex en tennis op de huidige locatie.

Als eerste stap in dit proces heeft de gemeente met de verenigingen een bezoek gebracht aan een drietal complexen in de omgeving om te horen hoe de samenwerking tussen clubs daar is vormgegeven en hoe dat wordt ervaren. Op korte termijn volgt stap 2; het opstellen van een programma van eisen voor het nieuwe complex en vandaaruit een schetsontwerp.

3.5.2 Implementatie nieuwe Omgevingswet

3.C.1	**Implementatie nieuwe Omgevingswet**
Doel	Het doel is 2-ledig. Doel 1: Er voor zorgen dat de organisatie conform de roadmap VNG op 1-1-2023 gereed is met de implementatie van de Omgevingswet. Doel 2: Een doorkijk geven wat er nodig is voor de doorontwikkeling van de Omgevingswet
Toelichting	Op 1 januari 2023 is de voorgenomen inwerkintreding van de nieuwe Omgevingswet. Deze wet vervangt een hele lijst aan bestaande wetten en regelingen die te maken hebben met hoe we met onze leefomgeving om willen gaan; de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet bevat regels voor het beschermen en benutten van deze leefomgeving. Daar vallen beleidsthema's onder zoals bijvoorbeeld: wonen, economie, mobiliteit, natuur/ biodiversiteit, milieu, ruimtelijke ordening en water. Naast de verandering op het gebied van regelgeving wordt er ook gewerkt aan een nieuw Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO), houding en gedrag en vindt de uitwerking plaats in verschillende instrumenten zoals Omgevingsvergunning, Omgevingsplan, Omgevingsprogramma's en Participatie. Het betreft een transitie die tot uiterlijk 2029 zal duren.
Risico's	Financiële, Juridische en Uitvoeringsrisico's
Planning	Fase 1: gekoppeld aan doel 1 is gereed voor 1-1-2023 Fase 2: gekoppeld aan doel 2 loopt waarschijnlijk door t/m 2027
Financiën	Zie ook bij autonome financiele ontwikkelingen. Door uitstel van de Omgevingswet van 1-7-2022 naar 1-1-2023 worden er extra kosten gemaakt in 2022. Uitstel had o.a. te maken met het landelijk ICT-systeem (DSO). Daarnaast hebben de gemeente aangegeven dat zij minimaal een ½ jaar nodig hebben voor de doorwerking in de uitvoering en dat er voldoende tijd beschikbaar moet zijn om te kunnen oefenen. De hiermee gemoeide kosten hebben o.a. betrekking op doorgeschoven kosten uit 2021, verlengen van de ondersteuning, opleidingskosten en onderhoud ICT-systemen. De doorontwikkeling zal zich met name richten op het DSO en het Omgevingsplan nieuwe stijl waar al in 2022 mee zal worden gestart i.o.m. de raad. Inmiddels is middels de VNG-ledenbrief aangekondigd dat er in de meicirculaire een specifieke doeluitkering in 2022 wordt uitgekeerd voor de implementatie.

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Participatie	Doordat de gemeentewet is uitgesteld zal de participatieverordening later tot stand komen. Per kerninstrument vindt een uitwerking naar gewenst participatieniveau plaats om te voldoen aan de minimale eisen van de Omgevingswet en de gemeentelijke inspraakverordening. Deze uitwerkingen zullen ook aan de raad worden voorgelegd. In de geest van de nieuwe wetgeving zal zeker ook bekeken worden in welke mate stakeholders en samenleving te betrekken.
Indicatoren	**Beleidsmatig vaststellen van de volgende voorstellen Q4 2022** • Omgevingsprogramma's • VTH/Wkb-beleid • Legesverordening • Kostenverhaal bij overeenkomsten • Plan van aanpak fase 2 Omgevingsplan **Systeem** • Goed werkend ICT-systeem eind 2022 **Uitvoering eind 2022** • Werkprocessen, brieven en werkafspraken met de partners zijn afgestemd op de Omgevingswet • Alle medewerkers zijn geïnstrueerd • Pilot participatie afgerond • Handreiking participatie is gereed • Opleidingsplan is uitgevoerd Communicatieplan is uitgevoerd

3.5.3 Revitalisering winkelgebied Westervoort

3.B.1	Revitalisering winkelgebied Westervoort
Doel	Revitaliseren van het winkelgebied door met alle betrokken partners en belanghebbenden te komen tot een gedeeld plan waarmee leegstand aangepakt wordt en het centrum aantrekkelijk, ondernemend, leefbaar en toekomstbestendig wordt.
Toelichting	In 2021 is samen met de betrokken belanghebbenden de centrumvisie Westervoort opgesteld. In het jaar 2022 staat het concretiseren van de centrumvisie en het uitwerken van de varianten centraal zodat in 2023 toegewerkt kan worden naar besluitvorming omtrent een gedragen, definitief plan qua invulling en toekomstbestendigheid van het winkelgebied. In het winkelgebied komen enkele verschillende belanghebbenden en ontwikkelingen samen. Naast de uitwerking van de varianten is het daarom van belang om, zoals in 2022 gebeurt middels een procesbegeleider, alle ontwikkelingen in het gebied van winkels tot leegstand tot transformatie van het gemeentehuis en locatie van de bibliotheek er bij te betrekken. Het betreft het uitvoeren van een visie voor een langere termijn en niet sec het revitaliseren van de winkels. Nauw contact met de partners is essentieel alsmede de tijd en middelen om hier de komende jaren uitvoering aan te kunnen geven vanuit de gemeente als facilitator in dit proces. De verwachting is daarom dat richting 2023 gewerkt wordt naar concretisering van de varianten en besluitvorming met betrekking tot de planvorming richting de gemeenteraad.
Risico's	Er is een grote afhankelijkheid van derden zoals de vastgoedeigenaren, de winkeliers als mede bibliotheek en de eigen accommodatie en huisvestingsplannen, in de uitwerking van de varianten en de planvorming.

3.B.1	Revitalisering winkelgebied Westervoort
Planning	In 2022 vinden de gesprekken met de betrokkenen plaats; verschillende partijen zitten onder begeleiding van een procesbegeleider aan tafel. Gelet op de besluitvorming; uitgaande van eensgezindheid over de variant c.q. planvorming voor de toekomst van het winkelgebied wordt in 2023 besluitvorming van de gemeenteraad verwacht (go/no go) alvorens over gegaan kan worden tot invulling van de benodigdheden qua ruimtelijke plannen, bestemmingsplanwijzigingen indien van toepassing etc.
Financiën	Gezien bovenstaande is duidelijk dat de gemeente Westervoort een grotere en actievere rol gaat spelen in de revitalisering van het centrum dan de afgelopen jaren voorzien was. Door deze veranderende scope (lees complexer en risicovoller) wordt het daarmee van groot belang om de eigen positie en belangen in dit krachtenveld te bepalen. Om daar te komen is het noodzakelijk te starten met het opstellen van een plan van aanpak om eigen positie te bepalen en vandaaruit verdere strategie te bepalen. Hiervoor is specialistische kennis nodig die niet in huis aanwezig is. Om tot dit plan van aanpak te komen is een eenmalige investering van € 10.000 noodzakelijk. De kosten voor vervolgstappen na het opstellen van het plan van aanpak worden in het plan van aanpak uitgewerkt, waar budgetneutraliteit uiteraard het leidende principe is. Zoals in de planning aangegeven is, wordt hierop in een go/no go moment teruggekomen.
Participatie	In dit proces wordt nauw samen gewerkt met de partners in het gebied. De kans van slagen tot een toekomstbestendige variant als revitalisering van het winkelgebied is grotendeels afhankelijk van hun inzet en betrokkenheid. De gemeente faciliteert in deze het proces en de begeleiding richting een concrete uitwerking en besluitvorming voor de gemeenteraad.

3.5.4 Uitvoeren woonvisie

3.A.1	Uitvoeren Woonvisie
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Westervoort sluiten aan bij de hedendaagse behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving.
Toelichting	Een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijke woonbeleid heeft met de Woonvisie 2021 vorm gekregen. De Woonvisie is het nieuwe vertrekpunt voor de pro-actievere gemeentelijke rol en prioriteit op het beleidsterrein Wonen die nodig is voor noodzakelijke woningbouw versnelling waarvoor onder meer Westervoort-Noord als woningbouwlocatie in beeld is vanwege het acute tekort aan woningen. Maar ook vanwege het langer zelfstandig thuiswonen, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, de toenemende regionale samenwerking en taken, een actievere rol richting woningbouwcorporaties en een aantal urgente vragen binnen het taakveld wonen.
Risico's	Onvoldoende kunnen inzetten op monitoring en continuering van gemaakte afspraken en inzet op beleid, en of initiatieven. Het beleid of de initiatieven zijn daardoor onvoldoende effectief of de realisatie van de woningbouwversnelling en de woonagenda die daardoor in de tijd op schuiven.
Planning	Uitvoering geven aan de Woonvisie 2021 en Woonagenda (uitvoeringsagenda) gecombineerd met de Liemerse Woonagenda en Woondeal zijn meerjarige processen en vragen de komende jaren om blijvend om grote inzet.
Financiën	Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn gelet op de ambities uit de nieuwe Woonvisie, de Liemerse Woonagenda en de Woondeal meerjarig extra middelen aan extern advies, onderzoek, ondersteuning of facilitering van initiatieven nodig ter inschatting ter hoogte van € 15.000 per jaar. Voor de woningbouwversnelling zijn de bestaande (extra) middelen vanuit de huidige ambtelijke formatie, grondexploitaties en de te sluiten anterieure overeenkomsten vooralsnog afdoende dekking.

3.A.1	Uitvoeren Woonvisie
Participatie	Participatie en de mate waarin wordt naar gelang het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling ingezet.

3.5.5 Een circulaire economie dichterbij brengen

3.B.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Doel	Doelstellingen per programmalijn zijn: • Energietransitie: 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050. • Klimaatadaptatie: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. • Circulariteit: 100% circulair in 2050
Toelichting	Het programma circulaire economie bestaat uit drie samenhangende programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie). Dwars door deze programmalijnen heen ontwikkelen we een integrale aanpak voor bedrijven(terreinen).
Risico's	Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking tussen inwoners, bedrijven, onderwijs en overheid onvoldoende van de grond komt en er onvoldoende stappen gezet worden richting de programmadoelstellingen. Voor het behoud en versterking van draagvlak voor maatregelen en acties is consistente communicatie van belang. Zo hebben we de afgelopen jaren gezien dat met name landelijke ontwikkelingen enorme impact hebben op draagvlak en de afkalving hiervan. Een aanvullend risico is dat er financiële druk ontstaat door het uitblijven van structurele middelen van het Rijk aan gemeenten en daardoor, onvoldoende continuïteit hebben op gemaakte afspraken, inzet op beleid, initiatieven en/of allianties, waardoor kansen of allianties verloren gaan.
Planning	De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate stevige aandacht vragen. Wettelijke doelstellingen, ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen moeten meer concrete activiteiten geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering.
Financiën	Voor de uitvoering van de programmalijn Energietransitie heeft uw raad in totaal en structureel ca € 150.000 procesgeld beschikbaar gesteld (excl. bedrijfsvoeringskosten). Gelet op de resultaten van het onderzoek van de Raad voor Openbaar Bestuur en de ervaring en die we inmiddels zelf hebben opgedaan verwachten wij dat dit niet voldoende zal zijn om onze doelstellingen te behalen. Een structurele bijdrage vanuit het Rijk is dan ook absoluut noodzakelijk. In december 2021 is in de routekaart circulariteit de ambitie opgenomen voor de gemeenten Duiven en Westervoort om in 2030 50% circulair te zijn en in 2050 100% circulair. Om deze ambitie te realiseren is een uitvoeringsprogramma opgezet voor de komende 3 jaar. Hierin worden acties benoemd die bijdragen aan het behalen van de doelstellingen op 3 thema's: • het goede voorbeeld geven • circulair consumeren • circulair ondernemen De kosten voor de acties zijn begroot op €30.000,- voor de komende 3 jaar (2023, 2024 en 2025). Na drie jaar opnieuw noodzakelijkheid bezien.

Participatie	We kunnen de ambities voor alle drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in het ‘hart’ van het programma geplaatst. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk en platform ’Samen1Nergie’ en een Participatie strategie ontwikkeld. Daarnaast werken we met ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen),bereiden we samen met de klankbordgroep en juniorklankbordgroep nieuw beleid voor en halen we nieuwe ideeën op en hebben we een stap gezet richting verenigingen en maatschappelijke organisaties.

3.5.6 Westervoort Noord

3.A.2	**Westervoort Noord**
Doel	Onderzoek om te komen tot integrale ontwikkeling van Westervoort Noord inclusief de realisatie van woningbouw
Toelichting	Er wordt gewerkt aan een haalbaarheidsstudie integrale gebiedsontwikkeling Westervoort Noord. In dit gebied komen een aantal ontwikkelingen bij elkaar; de mogelijkheid voor de gemeente om woningbouw te realiseren, ontwikkeling van het Rivierklimaatpark, de mogelijke verplaatsing van Struyk Verwoo, verplaatsing en / of samenvoeging van de sportvelden. De integrale ontwikkeling van Westervoort Noord biedt vele kansen op het terrein van sport, wonen en natuur. Gelet op de diverse aspecten die op Westervoort Noord samen komen zijn verschillende gesprekken, verkenningen en onderzoek nodig alvorens voor besluitvorming en planvorming richting de betrokken partners en de gemeenteraad te kunnen gaan.
Risico’s	De kans tot gebiedsontwikkeling van Westervoort Noord kent vele externe afhankelijkheden waar de gemeente geen of in beperkte mate invloed op uit kan oefenen. De grootste afhankelijkheid op dit moment is het kunnen realiseren van de verplaatsing van Struyk Verwoo. Een ander risico is de beschikbare capaciteit om tempo te behouden in het onderzoek en tot een definitieve go / no go voor dit gebied te kunnen komen. Om voortgang te borgen wordt extern ingehuurd. Onzekerheid in kostenontwikkeling en definitieve doorgang van het project / de ontwikkeling is eveneens een risico, hetgeen echter altijd onderdeel uitmaakt van gebiedsontwikkeling.
Planning	Het streven is om in de 2e helft van 2022 tot besluitvorming te komen in de gemeenteraad ten aanzien van een go / no go op de gebiedsontwikkeling. Op basis daarvan wordt een planning voor 2023 en verder opgesteld.
Financiën	Voor de gebiedsontwikkeling Westervoort Noord wordt momenteel een haalbaarheidsanalyse uitgevoerd. De gemeenteraad heeft in juni 2021 een krediet verstrekt. De kosten voor deze fase zijn hiermee gedekt. In de 2de helft van 2022 kan besloten worden over de haalbaarheid van de gebiedsontwikkeling Westervoort Noord en de te nemen vervolgstappen. Er van uitgaand dat er een vervolg komt is een aanvullend voorbereidingskrediet nodig voor de planvorming Westervoort Noord. Ook de marktpartijen zullen naar rato van hun grondpositie hierin bij moeten dragen, vooralsnog lijkt het uitgangspunt 50/50 op basis van de grondeigendommen hierbij een reëel uitgangspunt. Een voorbereidingskrediet van € 150.000,- voor de uitwerking van de plannen voor Westervoort Noord en het opstellen van de benodigde bestemmingsplannen inclusief ambtelijke inzet is daarvoor noodzakelijk. Deze voorbereidingskosten worden in de uitvoeringsfase ten laste van de grondexploitatie Westervoort Noord gebracht en worden daarmee kostenneutraal. Om investeringskosten en risico’s te verlagen lopen gesprekken met de provincie Zij zijn volledig op de hoogte zijn van de financiële afspraken voor het Rivierklimaatpark en de rol die het woningbouwproject Westervoort Noord daarin speelt. Ook op bestuurlijk niveau. Provincie Gelderland ziet de voorbereiding & ontwikkeling van het project Westervoort Noord niet als nieuw beleid.

3.A.2	Westervoort Noord
Participatie	Met alle betrokken partijen is de gemeente in gesprek. De sportclubs zijn betrokken bij de ontwikkelingen, er wordt gesproken met de betreffende ontwikkelaars in het gebied en er is met de provincie contact over de vorderingen omtrent de gebiedsontwikkeling. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek en een mogelijk vervolgtraject (haalbaarheidsstudie) zullen een communicatie – en participatieplan opgesteld worden om inwoners er bij te betrekken.

3.A.3	Mee-uitvoeren Wijkontwikkelingsplan Mooi Mosterdhof 2019-2030
Doel	Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving. Het realiseren van een toekomstbestendige woonwijk. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond.
Toelichting	De wijk Mosterdhof heeft sinds het Coalitieakkoord Westervoort 2018-2022 nadrukkelijk onze aandacht. Om deze reden is de Mosterdhof sinds 2018 een jaarlijks terugkerend speerpunt in de Voorjaarsnota en Programmabegrotingen. De Mosterdhof heeft meegedaan aan de ontwerpprijsvraag Panorama Lokaal en heeft landelijke belangstelling. De wijk heeft sinds november 2021 ook de formele status van Wijk van de Toekomst binnen het gelijknamig provinciale programma. Zaken als klimaatadaptatie, biodiversiteit en leefbaarheid maken onderdeel uit van de integrale wijkaanpak.
Risico's	De mogelijke afname betrokkenheid en/of draagvlak binnen de wijk als geheel en de overdekte straatjes en hofjes individueel voor het vervolgproces (eensgezindheid over oplossingen en maatregelen). Onvoldoende (financiële) kaderstelling door de gemeente in het vervolgproces.
Planning	Rondom het uitvoeringsprogramma Mooi Mosterdhof (8 april 2021) is eind 2023 als opleverdatum van de nieuwe openbare ruimte genoemd. De realisatie start vooralsnog eind 2022 na de meervoudig onderhandse aanbesteding.
Financiën	Bij de vaststelling van het herstelplan Westervoort (23 maart 2021) heeft de gemeenteraad de wijkontwikkeling unaniem gesteund. Zodoende is een gemeentelijk budget van circa € 1.815.000,- in het uitvoeringsprogramma van de wijkcoalitie opgenomen. Uiteraard wordt er geprobeerd om meer additionele financiering (subsidies) te vinden zodat richting de originele ambities gekoerst kan worden. Er vinden gesprekken plaats met onder andere de provincie. Ook binnen de eigen gemeentelijke budgetten worden kansen gezien, het watertakenplan in het bijzonder.
Participatie	Het participatieniveau blijft 'samen handelen'. Dit betekent dat in de voorbereiding en uitvoering van de plannen samen en gelijkwaardig opgetrokken wordt met de wijkbewoners en de Vereniging van de Wijk Mooi Mosterdhof in het bijzonder

3.6 Wat gaat het ons kosten?

Financiële ontwikkelingen	2022	2023	2024	2025	2026
3.2 Externe ontwikkelingen					
3.2.1 Verdere economische groei					
3.2.2 Richting circulaire economie en duurzaamheid					
3.2.3 De woningmarkt					
3.2.4 Nieuwe ontwikkelingen 'naar een nieuwe Omgevingswet'					
3.2.5 Vermindering legesinkomsten vanwege invoering Wet Kwaliteitsborging					
3.2.6 Ontwikkelingen in het beheer van de openbare ruimte					
3.2.7 Prijsstijgingen					
3.3 Autonome ontwikkelingen					
3.3.1 Opstellen beheerplannen	-17.500				
3.3.2 Financiële gevolgen uitstel inwerkingtreding Omgevingswet	-19.055	1.480	1.480	-9.620	-24.420
3.3.3 Overdracht bodemtaken vanuit Provincie	-14.100	-14.100	-14.100	-14.100	-14.100
3.3.4 Kosten stijging afvalinzameling	0	0	0	0	0
3.3.5 Opstellen Mobiliteitsplan	-20.000				
TOTAAL 3.3 AUTONOME ONTWIKKELINGEN	**-70.655**	**-12.620**	**-12.620**	**-23.720**	**-38.520**
3.4 Wensen / keuze-mogelijkheden					
3.4.1 Impuls strategische denk- en doekracht/ GMR	-37.000				
3.4.2 Liemerse Ambassade			-15.000	-15.000	-15.000
3.4.3 Project- en programma assistent ruimtelijke ordening		-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
3.4.4 Onderzoek naar afvalbeheer	0				
3.4.5 Aanpak zwerfafval	-16.650				
3.4.6 Extra capaciteit verlening omgevingsvergunningen	-37.580				
3.4.7 Liemerse Economische Visie			-18.000	-18.000	-18.000
3.4.8 Wandelnetwerk		-8.845	-660	-660	-660
3.4.9 Versterken vrijwilligersnetwerk		-25.000			
3.4.10 Liemerse Uitdaging		-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
3.4.11 Groene Metropoolregio		-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
3.4.12 DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie: uitvoeringsprogramma		-29.356	-36.058	-23.749	-27.227
3.4.13 DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie: Westervoortse oplegger		-12.500	-15.521	-18.542	-21.563
3.4.14 Ontwikkelingsvisie De Pals	-5.000				
3.4.1 Investeringskredieten					

Financiële ontwikkelingen	2022	2023	2024	2025	2026
3.4.1.1 Aanpassing drempel Dorpsstraat		-1.920	-1.920	-1.920	-1.920
3.4.1.2 Vervangen brug Lange Maat		-237	-237	-237	-237
3.4.1.3 Project Heilweg			-2.045	-2.045	-2.045
3.4.1.4 Afkoppelen hemelwater Mosterdhof		0			
TOTAAL 3.4 WENSEN/KEUZES	**-96.230**	**-121.858**	**-133.441**	**-124.153**	**-130.652**
3.5 Speerpunten					
3.5.1 Haalbaarheidsverplaatsing sportclubs Westervoort					
3.5.2 Implementatie nieuwe Omgevingswet					
3.5.3 Revitalisering winkelgebied Westervoort					
3.5.4 Uitvoeren woonvisie					
3.5.5 Een circulaire economie dichterbij brengen		-38.850	-38.850	-38.850	
3.5.6 Westervoort Noord					
TOTAAL 3.5 SPEERPUNTEN	**0**	**-38.850**	**-38.850**	**-38.850**	**0**
Totaal financiële ontwikkelingen	**-166.885**	**-173.328**	**-184.911**	**-186.723**	**-169.172**

Bedragen in €